

IT-misser

WUR Council onderzoekt
uitstel WISE | **p.6** |

Geen kampen

'Laat vluchteling zo normaal
mogelijk leven' | **p.20** |

Veste rules

Van zeven naar acht zetels
in studentenraad | **p.26** |

RESOURCE [NL]

Voor studenten en medewerkers van Wageningen UR

nr. 19 – 2 juni 2016 – 10e jaargang

Leegte op de Dreijen

p.12

>> ANDRÉ + AUTOOTJES

André Aalten, conciërge Orion

‘Alleen sommige mannen begrijpen dit’

Honderden auto's heeft André Aalten thuis. Schaalmodellen van 1 op 18 en kleiner. Een wat uit de hand gelopen passie voor de Formule 1. Die begon bijna dertig jaar geleden, in de tijd van Prost en Senna. 'En later Jos Verstappen. Van hem heb ik alles.' Het succes van diens zoon Max wakkert de liefde weer aan. Ook al kost zo'n model een paar honderd euro. Wat is daar nou zo leuk aan? 'Dat is moeilijk uit te leggen.' Zijn handen glijden over een carrosserie. 'Mijn vrouw begrijpt het ook niet, hoor.' **RK** / Foto: Guy Ackermans

>> INHOUD

nr. 19 – 10e jaargang

>> **4**

DIERWETENSCHAPPEN

Meer aandacht voor wildlife

>> **8**

LUCHTBALLON

Waaghalzerij voor de wetenschap

>> **24**

NIEUWE AUTO

Waar doen die studenten het van?

EN VERDER

- 5 Wageningen bij 3TU
- 6 Starthub is vol
- 8 Ouderen in het krachthonk
- 9 Vergeten veevoer
- 10 Vijf vragen over nanovoedsel
- 18 Bijen als bioverklikkers
- 22 Wat vindt docent van avondcolleges?
- 29 Ondertussen in Indonesië

SCALE UP!

Hoe verleid je een investeerder? Hoe timmer je eigenlijk een succesvol businessplan in elkaar? Tijdens de nationale start-upweek stond ook Wageningen UR twee dagen lang in het teken van innovatie en ontmoeting. Industrie, investeerders en starters ontmoetten elkaar op de campus tijdens F&A Next. Ik moet bekennen dat ik vooraf dacht dat dit weer een evenementje uit vele zou zijn. Ik had het mis. Afgelopen weekend heb ik me verdiept in de startende bedrijfjes. Er gaat een wereld voor je open. Een wereld met enerzijds gebakken lucht, maar waar anderzijds nog veel gewonnen kan worden. Investeerders en bedrijven willen wel, maar vinden het niet en starters weten nog niet hoe en waar ze zichzelf moet aanprijzen. Tel daarbij op dat de food- en agrosector niet uitblinkt in progressief handelen. Staatssecretaris Van Dam ziet dat ook en maakt 6 miljoen vrij om de boel te stimuleren. Start-ups zijn dus hot. Het start-upgebouw op de campus zit vol. Zet er een nieuwe naast, leer studenten allemaal hoe ze zichzelf moeten verkopen en wat een businessplan is. Haast is geboden, want over vier maanden is de volgende bijeenkomst.

Edwin van Laar

>> [Drinken maakt gelukkig | p.26](#)

MEER WILDLIFE BIJ ANIMAL SCIENCES

- 'Niet alleen koeien-, kippen- en varkensstudie'
- Nieuwe specialisatie over wilde dieren

Vanaf september kunnen masterstudenten Animal sciences een nieuwe specialisatie kiezen over de ecologie van (semi)wilde dieren en visen. De opleiding volgt daarmee de wens van studenten, die graag meer *wildlife* en verdiepende dierbiologie in de studie zien.

De zes specialisaties van Animal sciences waren tot nu toe voornamelijk gericht op het houden van landbouw- en gezelschapsdieren. De twee specialisaties *Animal health & behaviour* en *Animal health management* zijn nu samengevoegd tot *Adaptation, health and welfare*, om zo ruimte te maken voor *Animal ecology*.

'Dierwetenschappen kampt met het imago van een koeien-, kippen- en varkensstudie, waardoor we het gevoel kregen studenten kwijt te raken aan andere studies', vertelt opleidingsdirecteur René Kwakkel. 'Terwijl onderzoekers in Zodiac zich steeds vaker bezighouden met fundamentele dierbiologische vraagstukken, zoals de genetische verschillen tussen wilde en gedomesticeerde paardenpopulaties. Dat wilden we graag laten terugkomen in de opleiding.'

Kwakkel stelde vast dat slechts een kwart van de bachelorstudenten bij Dierwetenschappen puur geïnteresseerd is in de 'zuiver agrarische productie'. De rest heeft juist een brede interesse in het functioneren van dieren. Kwakkel: 'Dat uitte zich bijvoorbeeld in de keuze voor een ba-

chelorthesis over exotische dieren zoals reptielen en zeldzame huisdierrassen, maar ook in de populariteit van twee minors: *Wildlife biodiversity* en *Biology of infectious diseases of humans and animals*.' Het was voor Kwakkel reden om de masteropleiding toekomstbestendiger te maken.

Gevraagd naar de carrièreperspectieven voor studenten die de nieuwe wildlife-specialisatie volgen, zegt Kwakkel dat de aanpassing mogelijkheden biedt. 'We koppelen nu het onderwijs sterker aan de ontwikkelingen in het onderzoek en dat vergroot voor studenten de baankansen.' De zogenaamde werkveldcommissie oordeelde ook positief over de aanpassing van het pro-

gramma, zegt de opleidingsdirecteur.

In de nieuwe specialisatie kunnen studenten onder meer vakken en een afstudeervak volgen bij de Resource ecology group, een leerstoelgroep die zich onder andere bezighoudt met de ecologie van grote grazers in natuurgebieden. Deze leerstoelgroep was voorheen niet betrokken bij het onderwijs van Animal sciences. Hetzelfde geldt voor de leerstoelgroepen Aquaculture & fisheries en Marine animal ecology. Ook bij de andere specialisaties zijn vanaf volgend collegejaar meer leerstoelgroepen betrokken.

De volgende stap is om ook het bachelorprogramma aan te passen. **LvdN**

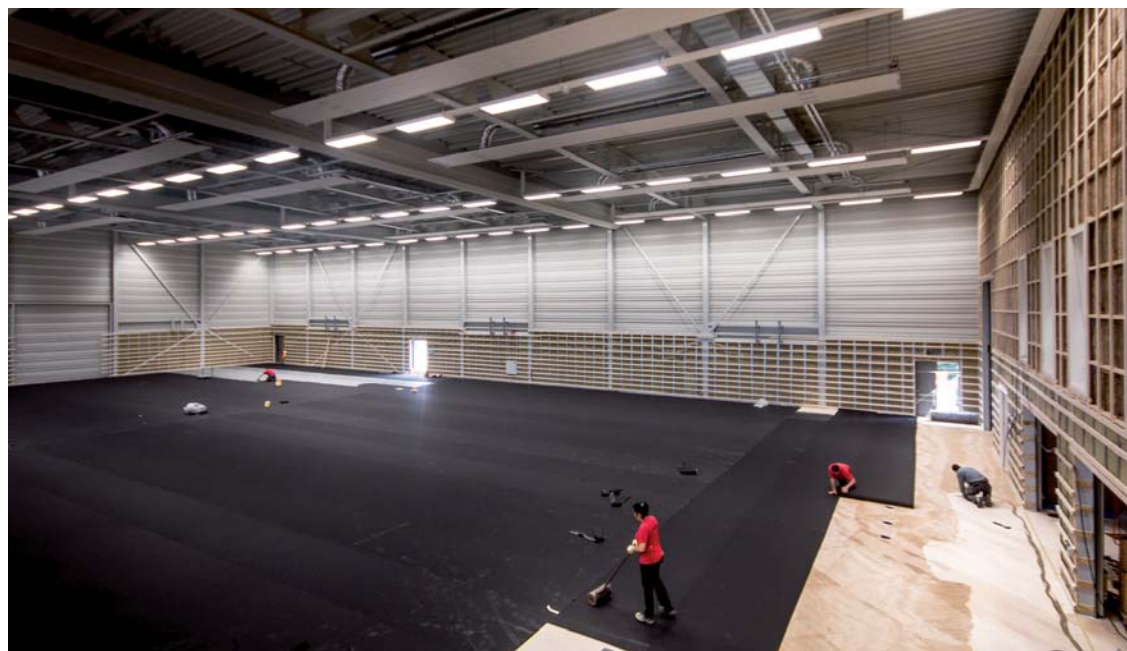

FOTO: SVEN MENSCHER

ONDERVLOER

De nieuwe sporthal op Sports Centre De Bongerd is begin deze week voorzien van een ondervloer. Eind deze week komt daar een blauwe vloer overheen, die zal worden voorzien van lijnen. De komende tijd worden nog de kleedkamers, douches, toiletten en bergruimtes afgemaakt. De nieuwe hal wordt op 19 juli opgeleverd. Het streven is dat studenten en medewerkers aan het begin van het nieuwe collegejaar in de hal terechtkunnen. De nieuwe sporthal had eigenlijk aan het begin van 2016 af moeten zijn. Een geluidsvergunning die niet in orde was en de omlegging van een gasleiding veroorzaakten openthoud. **LvdN**

WAGENINGEN UNIVERSITEIT IN 4TU

- Samenwerking met technische universiteiten
- Uni's gaan hightech en agrofood combineren

Wageningen Universiteit sluit zich aan bij de 3TU-federatie, het samenwerkingsverband van de drie technische universiteiten. Dat wordt daarmee de 4TU-federatie.

De universiteiten willen de interactie met het bedrijfsleven versterken en samenwerken op het gebied van onderwijs en onderzoek. Met de aansluiting

van Wageningen komen interessante combinaties in beeld van hightech en agrofood, zeggen ze.

De besturen van de vier universiteiten maakten in januari bekend dat ze van 3TU 4TU wilden maken. Dit voorjaar stemden de medezeggenschapsraden en raden van toezicht in Delft, Twente, Eindhoven en Wageningen in met dat voornemen.

De technische universiteiten hebben al vijf gezamenlijke masteropleidingen, een lerarenopleiding, negen onderzoekscentra en een gemeen-

schappelijk datacentrum. Met de aansluiting van Wageningen Universiteit willen ze nieuwe gezamenlijke onderzoeksprogrammering verkennen. Daarbij denken ze onder meer aan datacollectie en data-analyse om de voedselveiligheid te waarborgen, aan systeemontwerp van de voedselproductieketen, aan nabootsing van fotosynthese in nieuwe materialen als energiebron en aan ethische implicaties van technologische innovaties. De 4TU-federatie verwacht dat de eerste gezamenlijke activiteiten in 2017 van start gaan. **AS**

© COLUMN|STIJN

Lekker gekookt

Met tegenzin duw ik mijn voeten tegen de pedalen. Ik ga langs bij Bas, een studievriend met een echte baan. Wat zeg ik, met een echt leven. Bas heeft een vast contract, woont sinds kort samen en heeft vrije weekenden. Nee, dan ik. Ik verdoe mijn tijd met allerlei statistische testen, woon in een veredeld studentenhuus en mijn relatie is een paar maanden geleden stukgelopen.

Het is een ruim appartement. Trots toont Bas de nieuwe slaapkamer, waarbij hij ook de plinten expliciet benoemt. 'En de houten vloer was helemaal niet duur.' Ik gaap. 'Hoe gaat het eigenlijk met jou?', vraagt Bas. Ik slik. 'Ja goed, prima', stamel ik. 'Mooi', zegt Bas. Doorvragen is nooit zijn sterkste punt geweest.

We vervolgen de rondleiding in de keuken. Bas opent de koelkast. 'Schat, kun jij morgen tomaten halen?', roept hij zoetsappig. 'Doe ik', zegt zijn vriendin al even mierzoet terug. Ze doet op woensdag altijd boodschappen.

'Hoe ziet jullie leven er eigenlijk uit?', vraag ik. 'Echt geweldig', zegt Bas. 'We zijn bijna elke avond samen. Ik klus vooral, zij doet het huishouden. Het werk gaat ook goed en ik kan er gewoon op de fiets naar toe.' Een lange lijst met organisatorische feiten uit hun perfecte leven volgt. 'Dus alles gaat gewoon zoals het hoort', besluit Bas. Ik ben sprakeloos.

'En praten jullie ook over gevoel?', vraag ik na een lange stilte. Bas kijkt me onbegrijpend aan. 'Tuurlijk', zegt hij. 'Als ze heel lekker gekookt heeft, dan zeg ik dat gewoon'. Glimlachend duw ik mijn voeten tegen de pedalen. Misschien is mijn leven zo slecht nog niet. **R**

FOTO: SYEN MENSCH

Stijn van Gils (28) doet promotieonderzoek naar ecosysteemdiensten in de landbouw. Maandelijks beschrijft hij zijn worsteling met het systeem wetenschap.

kort

>>FORUMVIJVER Blauwalg

De vijver bij Forum is sinds enkele weken compleet groen en troebel. De boosdoeners zijn potentieel gevaarlijke blauwalgen, voornamelijk *Dolichospermum flos-aquae*. Volgens Edwin Peeters en Miquel Lurling van Aquatische ecologie en waterkwaliteitsbeheer (AEW) duidt de algenbloei op een overmaat aan meststoffen in de vijver. Het koude voorjaar kan daar een rol in hebben gespeeld. Daardoor zijn de waterplanten pas laat gaan groeien. Normaal zorgen die voor competitie om de voedingsstoffen. Ook de aanleg van de houten vlinder kan een mogelijke verklaring zijn. Blauwalgen kunnen gifstoffen aanmaken die gevaarlijk zijn voor mens en dier. Pootje baden is voorlopig niet aan te raden. **DK**

>>OPEN ACCESS Vanaf 2020 in EU

Kennis moet je delen, vinden de Europese ministers van Onderzoek en innovatie. Vanaf 2020 zullen daarom alle artikelen van EU-wetenschappers voor iedereen vrij toegankelijk zijn. De EU-ministers hebben daar op 27 mei afspraken over gemaakt in Brussel. Ze willen ook dat er in de wetenschap minder nadruk komt te liggen op publicatie- en citatiescores. Het maatschappelijk belang van het onderzoek zou zwaarder mee moeten wegen. Om de kenniseconomie in Europa te stimuleren, willen de ministers een speciaal start-upvisum voor ondernemers in het leven roepen. Hierdoor hoeven zij niet meer in elke lidstaat een apart visum aan te vragen, wat over de grens werken aantrekkelijker maakt. **HOP**

>>HARDLOPEN Voor goed doel

Op 25 mei vond de eerste Charity Run plaats op de campus in Wageningen. Er deden circa vijftig hardlopers aan mee, voornamelijk studenten en medewerkers van Wageningen UR. De opbrengst, zo'n 500 euro, ging naar het Anne van den Ban Fonds, dat studenten uit ontwikkelingslanden laat studeren in Wageningen. Grote afwezige was Van den Ban zelf, die begin vorige maand op 88-jarige leeftijd overleed. **RK**

Bekijk de fotoserie
op resource-online.nl.

WUR COUNCIL ONDERZOEKT UITSTEL WISE

- **Komst nieuw studentinformatiesysteem vertraagd**
- **'Heeft organisatie wel geleerd van Kameleon?'**

De WUR Council gaat onderzoeken waarom de invoering van het nieuwe studentinformatiesysteem WISE zoveel vertraging oploopt. De medezeggenschap streeft eraan voor de zomer met een rapport te komen.

Afgelopen maart werd de invoering van WISE, gepland voor 12 april, uitgesteld. Het systeem bleek nog niet 'volstrekt betrouwbaar en stabiel te zijn'. Op dit moment denkt Wageningen UR na over de volgende stap. 'We doen onderzoek naar verschillende scenario's om toch een nieuw studentinformatiesysteem (SIS) te krijgen', zegt Frank Bakema, directeur Education, re-

search & innovation. Hierbij wordt met een 'frisse blik' gekeken. Mogelijke opties zijn het doorzetten van het huidige traject, gefaseerde invoer van WISE of de keuze voor een alternatief. Bakema hoopt begin juli de scenario's voor te leggen aan de raad van bestuur.

Het uitstellen van WISE roept bij de medezeggenschap herinneringen op aan het mislukte projectmanagementsysteem Kameleon, zegt Marc Loman, één van de leden van de onderzoekscommissie. In mei 2012 stopte Wageningen UR hiermee, omdat het in zeven jaar niet lukte de software toe te snijden op de organisatie. 'Het werd nooit stabiel en gebruiksvriendelijk', zegt Loman. Tijdens een evaluatie werd aanbevolen voortaan te kiezen voor 'bewezen technologieën, minder ambitie en *safety first*'.

De WUR Council wil achterhalen of Wageningen UR echt naar deze

lessen heeft gehandeld bij de keuze voor WISE. 'We gaan kijken naar de besluitvorming en verantwoordelijkheden', zegt Loman. 'Wie heeft wat besloten op basis waarvan? Had er eerder ingegrepen moeten worden?' Komende tijd wil de vierkoppige commissie relevante documenten opvragen en in gesprek gaan met betrokkenen. Loman is niet van plan de technische kant te onderzoeken. 'Dat is niet aan ons en daar hebben we de vereiste expertise ook niet voor.'

Bakema verwelkomt het initiatief van de WUR Council. 'Het is heel goed dat de medezeggenschap hier energie in steekt.' Zelf vindt hij dat de inzichten uit eerdere evalua-

ties waar mogelijk zijn gevolgd. 'Maar je moet je realiseren dat zo'n SIS in het hart van onze administratiesystemen zit en dat studenten hier veel keuzevrijheid hebben.' Deze factoren zouden het onmogelijk maken een panklaar SIS aan te kopen. **RR**

FOTO: GUY ACKERMANS

FOTO: GUY ACKERMANS

MICROKLIMAATKUNST

Voor Impulse ligt sinds maandag 23 mei een klein stukje tuin. Het is kunst. Filmmaker Gert-Jan Gerlach en kunstenaar Annechien Meier van het Laboratorium voor Microklimaten uit Den Haag willen met de tuin van 7 bij 7 stoeptegels mensen aanzetten tot 'verandering in hun sociale en ecologische milieu'. Bezoekers kunnen er picknicken op een binnen af te halen kleedje. Langs de rand groeien tomaten, basilicum en andere planten die een kale boterham met kaas tot een riant broodje gezond om kunnen toveren. **RK**

STARHUB WAGENINGEN ZIT VOL

- **Grotere toestroom van bedrijven dan verwacht**
- **Aantal studentleden blijft wel achter**

Voor het eerst sinds de start, anderhalf jaar geleden, zit StartHub Wageningen vol met startende bedrijven – veertien stuks. In de zogeheten incubator voor start-ups leren studenten en promovendi van Wageningen Universiteit op eigen benen staan als ondernemer.

'Qua huurders zijn we echt verder dan verwacht', zegt incubation manager Jannet de Jong. Vooral de laatste maanden ging het snel, want in november huurden pas zes bedrijfjes een ruimte in het voormalig gebouw Triton, tegenover Rikilt. Nieuwkomers werken onder meer aan verticale binnentuinen en een eierraaprobot.

Het aantal *student members*, studenten die iets vrijblijvender komen snuffelen aan ondernemerschap,

blijft nog wel achter bij de verwachtingen. De teller staat nu op 63 betalende leden, maar De Jong hoopt op meer.

Ook op andere vlakken moet StartHub zich verder ontwikkelen. Zo wordt gezocht naar supporters, zoals alumni van Wageningen University, en partners, bedrijven die start-ups praktisch en financieel bijstaan. 'Het gaat hierbij vaak om ondersteunende diensten, zoals banken en accountants', zegt De Jong. Zij helpen de starters en hopen ondertussen op meer klandizie. Uiteindelijk moet StartHub op deze manier voldoende eigen geld verdienen.

Op 25 en 26 mei vond in Wageningen de eerste editie plaats van F&A Next, een evenement waar start-ups uit de agrofoodsector financiers proberen te verleiden. Organisator Jan Meiling, managing director van Startlife, hoopt hiermee Wageningen op de kaart te zetten als een locatie van innovatie in agrofood. **RR**

FOODTRUCKS KRIJGEN PLEK OP CAMPUS

- Steeds vaker verkoop op Forumplein
- Product moet passen bij campusleven en/of missie

Ondernemers en organisaties mogen sinds kort 'diensten, producten en informatie' aanbieden op het nieuwe Forumplein. Het is één van de manieren waarop het facilitair bedrijf de campus gezelliger probeert te maken.

Een kraam met döner kebab, een wervingspunt voor stamceldonoren en een rijdende koffiebar. Studenten en medewerkers zagen al het nodige voorbijkomen de laatste weken. Maar wat mag wel en wat niet?

De voornaamste eis voor aanbieders is dat hun activiteiten gerela-

teerd moeten zijn 'aan het werken en studeren op de campus en/of aan de missie van Wageningen UR'. 'Een bedrijf dat auto-onderdelen aanbiedt, past hier dus niet, een demonstratie van laboratoriummateriaal wel', zegt Elike Wijnheijmer, hoofd campusinrichting. Ook mogen commerciële aanbieders niet concurreren met het Wageningse winkelaanbod.

Vaste cateraars van Wageningen UR krijgen de eerste kans om eten en drinken op het plein te verkopen. Pas wanneer zij een bepaald product niet willen aanbieden, is er ruimte voor anderen. De cateraars hoeven overigens geen rekening te houden met de missie van Wageningen UR, zegt Wijnheijmer. Studenten en medewerkers zijn vrij

FOTO: SVEN MENSCHER

te eten wat ze willen, gezond of niet.

De cateraars zijn overwegend positief. 'Wij staan achter het creëren van meer reuring', zegt Ron Nagtegaal, bedrijfsleider van Cormet (Forum). Deze maand haalde hij on-

der meer een foodtruck met zelfgemaakte patat naar de campus. Eigenaar Jeroen van Rosevelt van Good Food Catering (Leeuwenborch) bouwt momenteel zelf een trailer met barbecue. **RR**

'SUPERBLIJ' MET F&A NEXT

Hoe heb je F&A Next zelf ervaren?

'We zijn boven onszelf uitgestegen. Er was een ongelooflijke respons van zowel investeerders als start-ups. De bezoekers waren onder de indruk van het kwalitatief goede programma en de sfeer. Ik ben superblij.'

Wat heeft het evenement al concreet opgeleverd?

'Ik zou heel graag iets willen noemen, maar dat kan niet concreter dan: investeerder A heeft vervolgafspraken gemaakt met zeven start-ups. Er gaan maanden overheen voordat een echte deal is gesloten, dat heeft gewoon zijn tijd nodig. Dit zijn serieuze bedrijven, en investering van tussen de vijf ton en vijf miljoen.'

En wat nu?

'Drie van de organisatoren, Rabobank, Wageningen UR en Startlife, hebben al uitgesproken dat ze hier energie in blijven steken. Er komen meer evenementen en we willen deze beweging structureren. Rond 13 oktober komt er een event tijdens de Dutch Agrofood Week, waarschijnlijk ook weer op de Wageningse campus. Dat wordt wel een ander soort evenement; dit moet je maar één keer per jaar doen.' **RR**

Wie? Jan Meiling, managing director van Start-Life

Wat? Organiseerde mede F&A Next, een evenement voor start-ups, bedrijven en investeerders

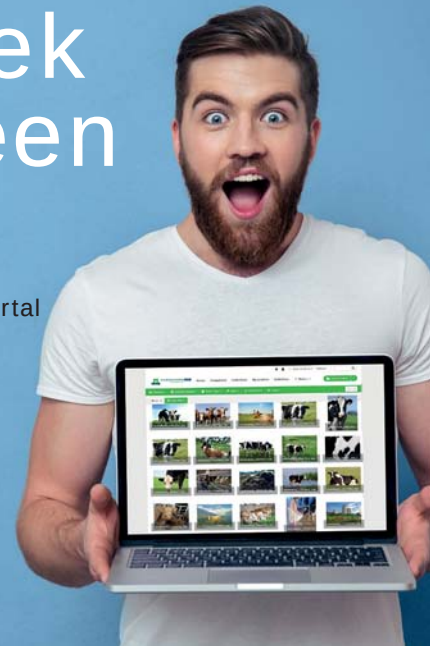
Waarom? Wil Wageningen op de kaart zetten voor agrofood-innovatie

Zie ook het artikel op p.6.

Op zoek naar een rund?

Kijk dan in de Brandportal van Wageningen UR.

NU AL
10.000
FOTO'S

Log in met je medewerkersaccount op www.wageningenurbrandportal.nl

KRACHTTRAINING MOET OUDEREN REDZAMER MAKEN

- **ProMuscle in de Praktijk start in september**
- **Honderd deelnemer krijgen training en extra eiwitten**

Wageningen UR stuurt honderd fragiele ouderen het krachthonk in. Ondersteund door een eiwitrijk dieet moet dat leiden tot meer spiermassa en een betere gezondheid.

Na het 30ste levensjaar neemt de spiermassa per 10 jaar met 3 tot 8 procent af. In het begin kunnen die kleine veranderingen in spiermassa nog makkelijk worden gecompenseerd door aanpassingen in de leefstijl. Maar als spiermassa en kracht drastisch afnemen, ontstaat een verhoogd risico op vallen en neemt de zelfredzaamheid af. Ouderen kunnen daardoor moeilijker zelfstandig functioneren en doen vaker een beroep op hulp.

Maar het kan anders. Behoud van spieren leidt ertoe dat ouderen letterlijk steviger in het leven staan. Dat is tenminste de gedachte achter het project ProMuscle in de Praktijk, dat Wageningen UR samen met zorginstellingen,

een verzekeraar en het bedrijfsleven uit gaat voeren. Honderd zelfstandig wonende Veluwe ouderen gaan vanaf september twaalf weken aan krachttraining doen. Zij krijgen daarbij extra eiwitten op het menu uit zuivelproducten en gebakjes. Die producten – van Friesland Campina en Innopastry – krijgen ze gratis. Een controlegroep van honderd ouderen krijgt die training en extraatjes niet.

De ouderen gaan twee keer per week een klein uurtje trainen, vertelt projectleider Esmée Doets van Food & Biobased research. 'Beenspieren, armen, bovenlijf. In kleine groepjes en onder leiding van een fysiotherapeut. Daarnaast

Afname van spiermassa bij ouderen kan leiden tot grotere afhankelijkheid van zorg.

gaan ze samen met een diëtist bepalen hoe de eiwitname omhoog kan.' Volgens Doets is het de bedoeling dat de ouderen 25-30 gram eiwit per hoofdmaaltijd binnen krijgen. 'Vooraf bij het ontbijt en de lunch is dat vaak nog niet voldoende.' **© RK**

FOTO: WILLEM HIJNK

OP GROTE HOOGTE

Gaat een luchtballon precies zo hard als de wind? Meteoroloog en bergsporter Bert Heusinkveld nam de proef op de som. Op grote hoogte monteerde hij een windmeter onder de mand van een luchtballon. De metingen zijn onderdeel van het promotieonderzoek van Cisco de Bruijn van het KNMI. Hij wil weten of en hoe je een luchtballon kunt inzetten als windmeter. Heusinkveld: 'Het KNMI heeft een app ontwikkeld die de positie, hoogte en snelheid laat zien van elke ballon die in de lucht is.' Crowdsourcing voor ballonvaarders. **© RK**

Bekijk de video
op resource-online.nl.

VERGETEN VOEDERGEWAS GOED VOOR KLIMAAT

- Sainfoin bevordert gezondheid van koe
- Hogere melk- en lagere methaanproductie

Wageningse onderzoekers hebben een vergeten voedergewas voor melkvee herontdekt. Dit gewas zorgt ervoor dat de koe meer melk en minder methaan produceert.

Sainfoin of esparcette raakte medio twintigste eeuw in de vergetelheid, vertelt veevoedingsdeskundige Wilbert Pellikaan. De heilzame werking van de vlinderbloemige was voor die tijd algemeen bekend: sainfoin betekent 'gezond hooi'. Koeien vinden het gewas lekker en het bevat tannines, bioactieve stoffen die de vertering verbeteren. Bovendien werken de tannines preventief tegen trommelzucht (gasophoping in de pens) en wormbesmettingen. Gunstig voor het milieu is dat ze tevens de methaanuitstoot verminderen.

Vanuit de leerstoelgroep Diervoeding doet Pellikaan al tien jaar onderzoek naar het gewas in twee Europese onderzoeksprojecten: HealthyHay en LegumePlus. In dat kader deed de Vietnamese promovendus Nguyen Thi Huyen de afgelopen jaren voederproeven met sainfoin. In een beperkte proefopzet met zes koeien constateerde Huyen dat de koeien met 'gezond hooi' bijna 10 procent meer melk produceerden en 10 procent minder methaan.

teerde Huyen dat de koeien met 'gezond hooi' bijna 10 procent meer melk produceerden en 10 procent minder methaan.

'Maar het interessantste is dat de energiehuishouding van de koeien zich aanpaste', zegt Pellikaan. 'De tannines in het gewas zorgen ervoor dat de koe meer energie vastlegt in de vorm van lichaamseiwit en minder in vet. Dit zou positief kunnen werken voor de conditie van koeien in late lactatie, als de melkproductie afneemt.'

Pellikaan wil graag vervolgonderzoek doen met meer koeien, waarbij hij ook specifiek wil nagaan welke tannines een microbiële werking hebben. 'Er zijn namelijk verschillende soorten tannines. Binnen de gecondenseerde tannines lijken bepaalde typen een effectieve werking te hebben.'

Sainfoin lijkt vooral interessant als alternatief voor de voedergewassen luzerne en klaver op melkveebedrijven op armere grond. Voordeel daarbij is dat sainfoin een vlinderbloemige is die stikstof uit de lucht opneemt, zodat de plant ook goed presteert op weinig bemeste grond.

Samen met Roselinde Goselink doet Pellikaan momenteel vervolgonderzoek met sainfoin op de Dairy Campus in Leeuwarden. Hij wil weten of de melkkoeien inderdaad de voorkeur geven aan voer met sainfoin of aan ruwvoer zonder het nog onbekende voedergewas. **AS**

FOTO: WILBERT PELLIKAAN

Een Wagenings proefveld met sainfoin.

VISIE <<

'Grootste risico van ratten is brand'

In Amsterdam-Noord wonen ze in flatgebouwen, in het Utrechtse Kanaleneiland struikel je erover en de Albert Heijn in Valkenswaard moest er tijdelijk voor dicht. Ratten zijn een plaag in Nederlandse steden. Volgens Bastiaan Meerburg, expert knaagdierplagen bij Veehouderij en omgeving, kunnen we hier zelf iets aan doen.

Hoe gevaarlijk zijn al die stadsratten?

'Waar de meeste Nederlanders bang voor zijn, is dat ratten ziekteverwekkers verspreiden. Maar het grootste risico is brand, doordat ze elektriciteitsleidingen doorknagen. In ontwikkelingslanden is het risico op verspreiden van ziekteverwekkers groter, omdat er meer contact is tussen mens en rat op straat.'

Maar een rat in een supermarkt is toch ook best dichtbij?

'Daarom moest de AH grondig schoonmaken van de Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit. Een supermarkt hoeft maar een halfopen container te hebben met brood dat niet verkocht is. Dat kan al de bron zijn van een ratenplaag.'

Verwacht je een ratenplaag in Wageningen?

'Ratten leven dichtbij mensen, dus het zou kunnen. Maar we kunnen het risico verlagen door geen etensresten op straat te gooien. En voer geen eendjes, want er is een grote kans dat een rat van de stukjes brood meegeeniet. Van een grote ratenplaag krijg je last als riolen verzakken. Dan gaan ratten op zoek naar andere schuilplaatsen. Als je vaker ratten ziet, bel dan de gemeente, want zij hebben wettelijk de verantwoordelijkheid ratenplagen te voorkomen.'

Hoe voorkomen we dat ratten onze huizen binnendringen?

'Maak kieren dicht en laat deuren en ramen niet onnodig openstaan. Laat vooral geen etensresten liggen. Als ze al in je buurt zijn, kan je ratten vallen neerzetten. Gebruik pindakaas als lokvoer, want dat geeft een sterke geur die anders is dan de rest van de omgeving. De vallen moet je soms een paar weken laten staan voor een rat hapt. Ratten zijn namelijk heel schuw, anders dan muizen, die alles wat nieuw is helemaal fantastisch vinden.' **DdV**

VIJF VRAGEN OVER NANOVOEDSEL

Nanovoedsel is een buzzword met grote potentie. Het belooft gezonder, slimmer, en lekkerder eten. Maar de term veroorzaakt ook verwarring. Zo weten veel consumenten eigenlijk niet precies wat het nu is en waar het allemaal in zit. Vijf vragen over het voedsel van de toekomst.

1. WAT IS NANOVOEDSEL?

‘Dat is een slechte vraag’, vindt Frans Kampers, coördinator bij de Agrotechnology & Food Sciences Group (AFSG). ‘Want al ons voedsel is nanogestructureerd. Bij de dimensie nano hebben we het over structuren van 1 tot 100 nanometer. Om je een idee te geven hoe klein dat is: je nagels groeien ongeveer 1 nanometer per seconde.’ Volgens Kampers moet de naam nanovoedsel worden gereserveerd voor door mensen gemaakte structuren die niet uiteenvallen in je lichaam. ‘Een voorbeeld vind je in koffiocremer. Normaal zou dit poeder klonten, maar een “paneerlaagje” van nanogestructureerde silicadeeltjes voorkomt dit.’

2. IS NANOVOEDSEL VEILIG?

‘Hier moet je onderscheid maken tussen nanodeeltjes die uiteenvallen in je lichaam in de chemische componenten waaruit ze zijn opgebouwd, en zogenaamde persistente deeltjes die hun nanostructuur behouden. Als nanodeeltjes intact blijven in je lichaam, kan dat onvoorspelbare gevolgen hebben, mogelijk ook op de lange termijn. Nanodeeltjes zijn namelijk vaak reactiever.’ Van de nanosilica in de koffiocremer weten we door decennialang gebruik dat deze deeltjes ongevaarlijk zijn, aldus Kampers. Maar van nieuwe persistente nanodeeltjes zou de veiligheid eerst moeten worden aangetoond, voordat een fabrikant ze in een voedingsmiddel mag toepassen.

3. WAT ZIJN VOORBEELDEN VAN DOOR MENSEN GEMAAKT NANOVOEDSEL?

‘Je hebt aan de ene kant door mensen gemaakte nanostructuren, zoals in de vleesvervangers die Atze-Jan van der Goot ontwikkelt. De lange vleesfilamenten – draadjes – maakt hij na met plantaardige eiwitten. Aan de andere kant heb je door mensen gemaakte nanodeeltjes, vaak om bepaalde stoffen als het ware in te pakken. Visvetzuren of ijzer hebben bijvoorbeeld een vieze smaak. Als je die inpakt, proef je ze niet in je mond en komt verderop in het maagdarmkanaal de inhoud pas vrij. En Karin Schroën heeft

Koffiocremer klontert niet dankzij een ‘paneerlaagje’ van nanodeeltjes.

een emulsietechniek ontwikkeld op nanoschaal waarmee je een deel van de olie in een oliedruppel kunt vervangen door water. Zo kun je nanonaise maken met minder vet.’

4. WORDEN WE BETER VAN NANOTECHNOLOGIE IN VOEDSEL?

‘Ja, daar ben ik van overtuigd. Om verrijkte voedingsmiddelen te maken voor bepaalde groepen mensen met tekorten, zoals zieke ouderen, heb je nanotechnologie nodig. En ook als je goede vleesvervangers wilt maken die op echt vlees lijken, is nanotechnologie onmisbaar.’ Maar als we meer plantaardig eten met veel groente en fruit, dan zijn we er toch ook? ‘Als iedereen volgens de Schijf van Vijf zou eten, heb je zo’n technologie niet nodig. Dat doen mensen echter niet, en dan helpt nanotechnologie.’

5. WETEN MENSEN WAT NANOVOEDSEL IS?

‘Dat denk ik niet’, antwoordt Hedwig te Molder, hoogleraar Wetenschapscommunicatie aan Wageningen University. ‘En die vraag wordt meestal gesteld om vervolgens te vragen: zijn ze er bang voor? Dan kom je bij een van de problemen rondom technologische ontwikkeling in de voeding: het debat daarover gaat vrijwel uitsluitend over de risico’s en voordelen van één bepaalde technologie, zoals nanotechnologie of genetische modificatie. Terwijl consumenten heel andere vragen hebben over voedsel. Voor hen is bijvoorbeeld de industrialisering van de voedselproductie een belangrijk thema, net als de smaak, en de grilligheid van wetenschappelijke kennis.’ **DDV**

Science Café Wageningen ging vorige week over nanotechnologie en eten. De volgende editie, op 23 juni, gaat over gedragseconomie.

Deze plantaardige vleesvervanger van Levensmiddelenproceskunde lijkt op echt vlees, met draadjes en al.

Iets positiefs zeggen over de busbaan. Het komt een medewerker van Wageningen UR te staan op een gepeperde brief. Post je mening op resource-online.nl of mail naar resource@wur.nl.

REACTIES OP...

RESOURCE-ONLINE.NL

BUSBAANBLUES

De waardering van de bereikbaarheid van de Wageningse campus in de Nationale Studenten Enquête is licht verbeterd. Dat komt volgens Henk Vegter, afdelingshoofd bij Quality & strategic information, door de busbaan. 'Studenten kunnen nu bij Forum uitstappen.'

De verbetering van de waardering is marginaal, reageert Tim Heusschen in een open brief aan Vegter, gestuurd naar Resource. Bovendien: 'Naar mijn mening is de busbaan het domste van alle domme dingen die de WUR de afgelopen tijd heeft gedaan, en wel hierom:

- Er is geen enkele verbetering in reistijd naar Forum. Uitstappen bij Droef en naar Forum lopen is exact even snel als een halte blijven zitten en dan lopen. Er is volgens mij geen enkel universiteitsgebouw dat enig voordeel heeft van deze nieuwe, lukraak op de campus geplante halte.
- De busbaan heeft een enorme smak geld gekost. Die had men ook gewoon in de Forumvijver kunnen gooien, of, zeer verrassend, aan iets nuttigs kunnen besteden.
- Hij heeft de spitsfiles op de weg naar Ede alleen maar erger gemaakt, dankzij het verkeerslicht bij de aansluiting.
- Hij leidt tot gevaarlijke situaties op de campus, waar bussen met hoge snelheid elke keer een enorme stroom fietsers kruisen. Het is wachten op het eerste ernstige ongeval.
- Hij neemt enorm veel ruimte in beslag. Ruim een kilometer aan tweebaans glimmend asfalt waar elk halfuur een bus overheen gaat. Een enorme verspilling van ruimte, en zonde van het groen dat ervoor moest wijken. Er ligt al een wirwar van wegen en paden op de campus, zonder duidelijk plan of richting, en dat is nu alleen maar erger geworden.

- Voor Hoevestein, Bornsesteeg en alle bewoners van de wijk ertussen is er absoluut een verslechtering opgetreden in de bereikbaarheid.
- Als klap op de vuurpijl moet de busbaan weer ingrijpend aangepast worden als de verbreding van het laatste stuk van de Mansholtlaan doorgaat?

VESTEVLAGGETJES

Er viel echt iets te kiezen bij de studentenraadsverkiezingen dit jaar en de partijen voerden gretig campagne. Goed nieuws voor de academische democratie, zou je zeggen. Maar de ware reageerder vindt natuurlijk altijd wel ergens een slak om zout op te leggen.

Pijnlijk opent zijn reactie met een citaat van Vesteraadslid Bram Kerssemakers: 'We willen graag laten zien waar we voor staan'. Om dan te vervolgen: 'Dat is dus: reclame, bier en vlaggetjes. Hoe ra.' De ironie werkt kennelijk aanstekelijk, want Gênant pakt het stokje moeiteloos over: 'Zo werkt promotie hè. Eerst de aandacht vragen, dan op punten attenderen. Helemaal voor iets onzichtbaars als de studentenraad begrijp ik dat je groots uit moet pakken.' Student ergert zich ondertussen

aan 'al die opdringerige kandidaten'. 'Hopelijk worden er volgend jaar nee-neestickers uitgevonden, zodat mensen die al gestemd hebben of geen zin hebben, ook nog gewoon op het Forum kunnen rondlopen.' LdK

De uitslag van de studentenraadsverkiezingen staat op p.26.

STELLING

Although the Netherlands has a very good air quality, this may be ruined by barbeque parties.

Chen Zhang, promoveerde op 9 mei in Wageningen

SPOOKSTAD DE DREIJEN

De Dreijen is een spookstad geworden. Lege gebouwen echoën een – bijna – voltooid verleden tijd. Maar verval heeft ook zijn mooie kant, toont fotografe Margriet van Vianen in haar kijk op de Dreijen.

tekst Roelof Kleis foto's Margriet van Vianen

Met het vertrek van de laatste wetenschappers komt een einde aan de tweede Wageningse campus. Alhoewel, een echte campus is de Dreijen nooit geworden. In tegenstelling tot Duivendaal is er op de Dreijen nooit gewoond. En een concentratie van al het onderzoek en onderwijs op de berg is ook nooit echt van de grond gekomen.

Het oudste gebouw, de Rijkstuinbouwschool (het gebouw met de klok) werd al in 1896 gebouwd. Het hart van De Dreijen kreeg evenwel in de jaren zestig en zeventig gestalte. Het Scheikundegebouw werd in 1961 voltooid. Het Transitorium (1971), Wiskundegebouw (1972) en Biotechnion (1974) volgden. De laatste wacht binnenkort de sloopkugel. Het Scheikundegebouw wordt vanaf september gebruikt voor onderwijs.

'IK ZAL ER GEEN TRAAN OM LATEN'

Twintig was-ie, net van de mts en eigenlijk wilde hij in dienst. Maar Richard van der Vlies (Lunteren, 1963) kwam de keuring niet door. Uitzendbureau Start had wel een plekje voor hem in Wageningen bij de Landbouwhogeschool. 'Wageningen? Ik had er wel eens gevoetbald.' Hij kwam op de Dreijen in de werkplaats terecht. 'Kleine dingetjes herstellen, van alles en nog wat. Ik vond het wel lekker.' Na vier jaar werd het een vaste baan. En weer later verkaste hij naar 'de TIB', Techniek en Installatie Beheer. 'Ik wilde meer zien dan alleen de werkplaats.' De TIB werkte voor alle gebouwen van de universiteit in Wageningen. Van der Vlies fietste al die jaren dagelijks heen en weer tussen Wageningen en zijn woonplaats Lunteren. Vijftien kilometer enkele reis, weer of geen weer. 'Dat maakt me niet uit. Onderweg kun je alles lekker van je af fietsen.' En natuurlijk heeft-ie wel eens over een andere baan nagedacht. 'In periodes dat erover werd gesproken om het onderhoudswerk uit te besteden. Maar ik werk hier met plezier. Geen dag is hetzelfde en in het technische deel kan ik goed mijn ei kwijt. Ik heb bovendien relatief veel vrijheid om het werk zelf in te delen.'

Sinds twee jaar werkt Van der Vlies als technische man in Forum. Zijn Dreijen-gevoel? 'Ik zal er geen traan om laten als het plat gaat. Je kunt wel zitten mokken, maar dat helpt niet. En de laatste jaren was het toch ook een beetje een dooie boel aan het worden.'

LIEVER OP DE DREIJDEN GEBLEVEN

Hans Lyklema kun je gerust een diehard noemen. Op zijn 85ste fietst de emeritus hoogleraar Fysische en kolloïdchemie nog dagelijks naar zijn werk. Tot anderhalve week terug was dat de Dreijden. Op zijn 31ste, we tellen september 1962, werd hij er hoogleraar. Een paar jaar daarvoor was Lyklema, pas gepromoveerd in Utrecht, al

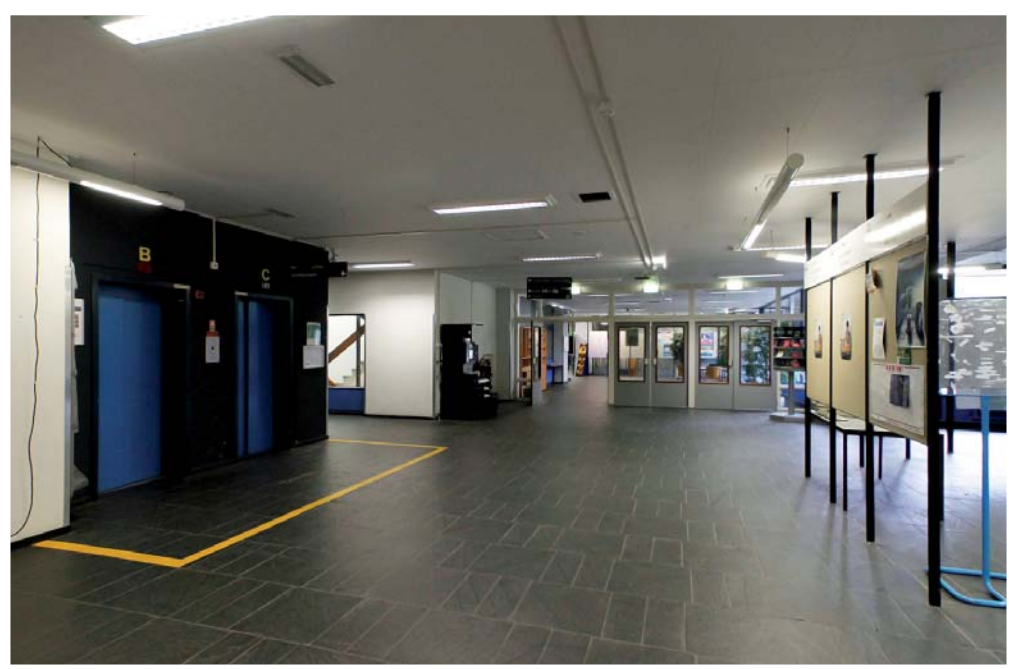
gevraagd. 'Dat ging toen nog zo. Je solliciteerde niet, je werd gevraagd.' Maar hij nam een jaar de tijd om te 'rijpen' als gasthoogleraar aan de University of Southern California. Zijn eerste vaste baan daarna werd meteen ook zijn laatste. Eind 1995 ging hij formeel met pensioen.

De Dreijden was een prachtplek om te werken, vindt Lyklema. 'Ik kwam uit Utrecht, waar ik gestudeerd heb en ben gepromoveerd. Daar werkte ik in een lab uit 1902.' Hij roemt de ruime gebouwen en de faciliteiten die hem in Wageningen wachtten. 'Het Scheikundegebouw was modern en zeer functioneel. Met royale kamers, sommige met trillvrije tafels, een souterrain met veel opslagruimte, plenty parkeergelegenheid en een botanische tuin rondom. Ik heb er altijd met veel plezier gewerkt.'

Als het aan Lyklema had gelegen, waren ze op de Dreijden gebleven. 'Ook al werd die berg in de loop der tijd steeds hoger.' In Helix is de ruimte krap. Zijn archiefkast bijvoorbeeld, kon niet mee. Toch hoor je hem niet klagen. Ook op de Dreijden moest 'het geweten van de leerstoelgroep' de laatste tijd zijn kamer delen. En dan, met milde zelfspot: 'Ik word nog steeds getolereerd.'

Exterieur

Interieur

Een serie
historische foto's
van de Dreijen
vind je op
resource-online.nl.

KOEIEN

Samen met zijn broertje en zusje mocht hij op een knop drukken terwijl de camera's flitsten. Nu moet hij zich vermaken terwijl zijn ouders in de stal over koeien staan te praten. En praten... De symbolische opening van de Dairy Campus in Leeuwarden op 26 mei werd – behalve door de drie jonge boeren – verricht door staatssecretaris Martijn van Dam. Hij benadrukte het belang van innovatie. Zo wil hij graag van het vernieuwde praktijkcentrum weten hoe je koeien kunt prikkelen om meer naar buiten te lopen. Ook pleitte hij voor natuur-inclusieve, weidevogelvriendelijke landbouw. AS, foto Kees van de Veen

Lees het hele verhaal
op resource-online.nl.

De bij als bioverklikker

Bijen die eten halen, verzamelen onbedoeld van alles in hun vacht en aan hun poten. Die monsters kun je gebruiken om bijvoorbeeld gif of bacteriën op te sporen. Bijenman Sjef van der Steen promoveerde op deze vorm van crowdsourcing.

tekst Roelof Kleis foto's Sjef van der Steen en Guy Ackermans

Veranderingen in het milieu laten hun sporen na. Als je die sporen kunt 'lezen', heb je in principe een meetinstrument in handen. Biomonitoring is de tak van sport die gebruikmaakt van levende organismen om die tekenen des tijds te lezen. Bijenonderzoeker Sjef van der Steen maakte er de afgelopen jaren zijn specialisme van om uit te vogelen hoe 'het bijenvolk het beste gebruikt kan worden in het onderzoek naar plantpathogenen en verontreinigingen'.

Beehold is de korte en krachtige titel van zijn proefschrift. Die titel speelt met het Engelse woord *behold* – ziedaar – en verwijst naar Van der Steens belangrijkste vinding: de Beehold Tube.

Er zijn twee manieren waarop je bijen kunt gebruiken voor het monsteren van het milieu, legt Van der Steen uit. 'Je kunt een bij uit het volk nemen, doodmaken en analyseren. Maar dat beïnvloedt het gedrag en de taakverdeling in het volk en daarmee ook de monsternamen.' Het liefst wil Van der Steen volken met rust laten en geen bijen doden. Daarom heeft hij een buisje ontwikkeld waarmee hij monsters kan nemen zonder dat de bij het loodje legt.

Het principe is even simpel als geniaal en maakt gebruik van het feit dat bijen langs verschillende wegen de korf in- en uitvliegen. Voor bemonstering is alleen de aanvliegroute van belang. Van der Steen sluit de aanvliegroute af met piepschuim en plaatst daar een buisje in van een paar centimeter doorsnee dat van binnen is bekleed met polyethyleenglycol. Deze was is niet giftig en bij kamertemperatuur ietsje kleverig. Dat plaklaagje is de truc. Bij passage verliest de bij een deel van zijn vracht. 'Ik strip ze dus in feite', zegt Van der Steen. 'Ze lopen door

een gangetje en vegen hun voeten. Tussen de 1 en 10 procent van de vracht blijft op die manier in de buis achter.'

BACTERIEVUUR

En het werkt. Soms. Het mooiste voorbeeld is een experiment dat Van der Steen vorig jaar deed bij een aardbeienteler in het Brabantse Made. Telers van fruit hebben veel last van *Erwinia pyrifoliae*, een bacterie die de bloem infecteert en schade aanricht in de aardbeienteelt onder glas. In deze teelt worden bijen gebruikt voor bestuiving. Met diezelfde bijen en zijn Beehold Tube toonde Van der Steen de bacterie aan voordat de eerste tekenen van de ziekte in de bloemen te zien waren. 'Dat was het *proof of principle* dat je bestuiving en biomonitoring kunt combineren.'

Een paar jaar eerder 'mislukte' overigens een soortgelijke veldproef in Oostenrijk. Daar probeerde Van der Steen de aanwezigheid van het beruchte bacterievuur aan te tonen. Bacterievuur wordt veroorzaakt door *Erwinia amylovora*. 'Er bleek dat jaar geen bacterievuur te zijn. Dat gebeurt ook, hè. Ook mislukte proeven horen bij een proefschrift. Maar ik kon wel de effectiviteit van de bemonstering aantonen. Ik kon aan de monsters precies zien welk percentage van de bijen op fruit had gevlogen en welk deel niet.'

Bij een experiment in Bitterfeld, in de Duitse deelstaat Saksen-Anhalt, probeerde Van der Steen met zijn verkliekerbijen bodemverontreiniging aan te tonen. 'In het DDR-tijdperk was dit gebied een van de meest vervuilde regio's in de wereld. Van 1951 tot 1982 werd hier het pesticide linaan gemaakt. Het chemisch afval werd ondergraven of in verlaten mijnbouwschachten gedumpt. Na de hereniging werd het gebied gesaneerd, maar lang niet

Bijen gaan hun kast binnen via de Beehold Tubes, die zijn bekleed met wax. Door de onbekte buisjes kunnen ze naar buiten.

alles is opgeruimd. De ondergrond is op sommige plekken nog steeds zwaar vervuild.' Een deel van die vervuiling komt via het grondwater en bodemerose in de atmosfeer terecht. En dus op bloemen.

Met zijn bijen kon Van der Steen die verontreiniging niet aantonen. 'Het zit er wel, maar de concentratie op de bloemen was te laag of het sorptievermogen van de tube was nog niet goed genoeg om het linaan aan te tonen.'

Q-KOORTS

De voordelen van *beesourcing* liggen volgens Van der Steen voor de hand. 'Bijenvolken heb je overal op de wereld. In tal van ontwikkelingslanden is geen infrastructuur om het milieu te monitoren. Met bijenvolken kun je snel een indicatie krijgen van een verontreiniging of een pathogeen. Bijen vormen in principe een wereldwijd monsternetwerk. Daarnaast is zo'n buisje makkelijk te vervangen. Zelf een leek kan dat. Die buisjes kun je vervolgens opsturen naar een lab voor analyse. Een dode bij opsturen is meer gedoe.'

Van der Steen ziet volop mogelijkheden voor zijn methode. Hij is nauw betrokken bij een project van Naturalis en Wageningen UR dat de gezondheid van bijenvolken in ons land in de gaten houdt. 'Ik organiseer de

KANTJE BOORD

Sjef van der Steen was met zijn 64 jaar geen doorsnee promovendus. Hij begon na zijn hbo-studie medische microbiologie in 1975 als analist bij de Ambrosiushoeve, het proefbedrijf voor de bijenteelt in Hilvarenbeek. Dat proefbedrijf ging uiteindelijk op in Wageningen UR en het bijenonderzoek werd geconcentreerd in Wageningen. 'In 2000 heb ik de studie weer opgepakt: milieukunde aan de Open Universiteit.' Toen dat was afgerond, kreeg Van der Steen een ernstig verkeersongeluk. Het was 'kantje boord'. 'De specialisten hebben mij erdoor gesleept.' Het was een ervaring die zijn sporen achterliet. 'Ik dacht: nou moet ik het beste uit mezelf halen wat ik kan bieden. Dat werd dus promoveren.'

monsternamen door de imkers.

Het zou mooi zijn om de Beehold Tube daarin te betrekken.' Maar de techniek reikt veel verder. 'Een droom van mij is om bijen in te zetten voor de opsporing van humane pathogenen. Hoe worden die verspreid en kun je dat met bijen zichtbaar maken? Als Brabander denk ik dan natuurlijk aan de Q-koorts.'

Daarbij benadrukt Van der Steen ook de beperking van de methode. 'Bijenvolken kunnen een duidelijk signaal afgeven, maar per definitie kun je op deze manier geen kwantitatieve metingen doen. Bijen komen "per ongeluk" langs. Standaardisatie voor kwantitatieve metingen is nog niet mogelijk. Daardoor is de Beehold Tube geen meetinstrument, maar een signaalinstrument.'

Een gewoon leven

Plaats Syrische vluchtelingen niet in grote kampen, maar geef ze een Visa-kaart om voedsel mee te kopen en laat ze verder een zo gewoon mogelijk leven leiden. Dat adviseert hoogleraar Humanitaire hulp en wederopbouw Thea Hilhorst, net terug van een tour door het Midden-Oosten.

tekst Albert Sikkema foto's Thea Hilhorst en Hans van Rhoon

Veel Syrische vluchtelingen zitten als ratten in de val, constateert Hilhorst na een bezoek aan Libanon, Jordanië en Turkije. Twee van deze buurlanden hebben hun grenzen met Syrië dichtgegooid.

‘In de grenszone tussen Syrië en Jordanië zitten 50.000 vluchtelingen in een niemandsland. Elke dag rijden hulpverleners naar dit grensgebied met spullen, terwijl de vluchtelingen worden beschoten. In het grensgebied tussen Syrië en Turkije zie je hetzelfde verhaal. Alleen de grens met Libanon is poreus.’

Hilhorst, momenteel parttime hoogleraar in Wageningen en Rotterdam, trok drie weken door de buurlanden van Syrië en door Griekenland. Afgelopen week was de eerste VN-wereldtop over humanitaire hulp in Istanbul. Voorafgaand aan die conferentie wilde ze een beeld krijgen van de vluchtelingencrisis.

In Libanon zitten al ruim 1,5 miljoen Syrische vluchtelingen, op een totaal van 4,5 miljoen inwoners. Hilhorst: ‘Overall zitten vluchtelingen, in alle cafés en restaurants werken Syriërs. Libanon wil officieel geen vluchtelingenkampen, maar er zijn nog steeds Palestijnse kampen en daar komen nu veel Syriërs terecht. Het kamp in Saida is gegroeid van 70.000 naar 110.000 mensen, op een oppervlakte van 1,1 vierkante kilometer. Daar zitten vijftien elkaar bestrijdende militieën. Volgens mijn gids in het kamp krijg je daar een kamer als je een zoon levert aan de militie. Die gaat dan vechten in Syrië of jihad voeren in Europa. Vluchtelingen kunnen terrorisme binnen brengen – dat moeten we onder ogen zien.’

genkampen, maar er zijn nog steeds Palestijnse kampen en daar komen nu veel Syriërs terecht. Het kamp in Saida is gegroeid van 70.000 naar 110.000 mensen, op een oppervlakte van 1,1 vierkante kilometer. Daar zitten vijftien elkaar bestrijdende militieën. Volgens mijn gids in het kamp krijg je daar een kamer als je een zoon levert aan de militie. Die gaat dan vechten in Syrië of jihad voeren in Europa. Vluchtelingen kunnen terrorisme binnen brengen – dat moeten we onder ogen zien.’

ZELFREDZAAM

Maar de meeste vluchtelingen in Libanon zitten niet in kampen. Die zitten op informele settlements bij boeren, waar ze een tentje opzetten op een stukje grond en wat geld verdienen in de land- en tuinbouw. Of ze huren met z'n allen een huis en zoeken zwart werk. De meeste vluchtelingen zijn zelfredzaam. Tot hun spaargeld bijna op is en ze een mensensmokkelaar inhuren om hen naar Europa te brengen. ‘De Libanese economie was al ingesteld op vluchtelingen, maar er ontstaan nu wel spanningen omdat de Syriërs de laagopgeleide Libanezen

verdringen op de arbeidsmarkt.’

Ook in Jordanië en Turkije zit hooguit 10 procent van de vluchtelingen in grote kampen. Hilhorst was op bezoek bij een gezin in het Turkse Izmir. ‘Met negen personen – twee mannen, twee vrouwen, vijf kinderen – wonen ze in twee kamers. Een van de mannen maakt handtassen en verdient 500 dollar per maand, waarvan hij de helft aan huur uitgeeft. De ander heeft een hernia en heeft verzorging nodig. Ze verdienen net niet genoeg en krijgen spulletjes van een hulporganisatie die hen regelmatig thuis opzoekt. Het is vaak beter om niet in een kamp te zitten. Maar dan moet het land de vluchtelingen wel registreren, zodat ze rechtsbescherming krijgen en naar een school en ziekenhuis kunnen.’

REGISTRATIE

Hilhorst zag een nieuwe ontwikkeling in Libanon. ‘Daar kreeg een deel van de vluchtelingen een soort Visa-kaart die ze alleen kunnen gebruiken in supermarkten, voor voedsel. Die kaart wordt betaald door de vluchtelingenorganisatie UNHCR. Tien jaar geleden kon dit niet,

Thea Hilhorst sprak op haar tour door het Midden-Oosten vluchtelingen in kamp Idomeni in Griekenland, kamp Saida in Libanon en in een gewone woning in het Turkse Izmir.

Spelende Syrische kinderen in de wijk Tarlabasi in Istanbul, Turkije.

‘Behandel vluchtelingen zo normaal mogelijk en help ze om zichzelf te redden’

maar nu wel, door de technologische innovatie. Ook hierbij is registratie een voorwaarde, om te voorkomen dat vluchtelingen zich op vier plaatsen melden om zo’n kaart te krijgen.’

De Visa-kaart ondersteunt de kleinschalige opvang van vluchtelingen, die wat Hilhorst betreft de voorkeur moet krijgen boven de grootschalige opvang in kampen. ‘Dat zie je ook in Nederland. De grootschalige opvang leidt tot gedoe en protest, terwijl één huis met vluchtelingen in de straat geen probleem is en leidt tot burenhulp. Dat zie je in Libanon en Jordanië ook, daar ontstaan buurtcentra waar veel vluchtelingen met problemen advies krijgen en worden doorverwezen naar de juiste instanties.’

Hilhorsts advies is daarom: ‘Behandel vluchtelingen zo normaal mogelijk en help ze om zichzelf te redden. Dat betekent een goede registratie, rechtsbescherming, toegang tot gezondheidszorg en onderwijs en economische ondersteuning. Helaas ontbreekt dat op dit moment op steeds meer plaatsen.’ [®]

HUMANITARIAN SUMMIT

Thea Hilhorst woonde op 23 en 24 mei de eerste Humanitarian Summit van de Verenigde Naties bij in Istanbul. Het interessantst vond ze het overleg tussen de burgemeesters van de grote steden in Europa. ‘Je merkt dat die veel meer openstaan voor goede opvang van vluchtelingen dan hun nationale regeringen.’ Ook was ze te spreken over het overleg van de vijftien grootste donoren met de vijftien grootste hulporganisaties, de zogenaamde Grand Bargain. De vijftien landen, waaronder Nederland, de Verenigde Staten, Duitsland en Frankrijk, hebben afgesproken om hulporganisaties langere contracten te geven en minimaal 20 procent van het budget te besteden aan lokale hulpverleners. ‘Die zijn vaak beter en goedkoper.’

Een tegenvaller was dat de VN niet over haar eigen rol wilde praten. ‘Er is veel kritiek op het vluchtelingenbeleid. De VN controleert de uitgaven en is zelf ook voor een deel uitvoerend. Terwijl je eigenlijk een onafhankelijke toets wilt. Dit kritiekpunt stond bovenaan de verklaring van de Dutch Humanitarian Summit die de hulporganisaties vorig jaar hebben opgesteld. Maar blijkbaar had de VN geen zin om het over zichzelf te hebben.’

ZWOEGEN IN DE SCHEMER

Studenten van Wageningen Universiteit trekken ouderwets massaal en fanatiek ten strijde tegen de avondcolleges. Docenten, promovendi en andere medewerkers blijven ondertussen opmerkelijk stil. Wat vinden die ervan om straks ook 's avonds te moeten werken?

tekst Nicole Janssen, Django Kaasschieter en Liza van Kapel illustratie Henk van Ruitenbeek

Edwin Peeters

Persoonlijk universitair hoofddocent bij Aquatische ecologie en waterkwaliteitsbeheer

'Ik ben niet per se tegen het invoeren van avondcolleges. Wel denk ik dat het een aantal nadelen heeft. De werkdag voor student en docent wordt verlengd, waardoor verschillende avondactiviteiten, zoals sporten, in het geding kunnen komen. Daarnaast denk ik dat door het invoeren van avondcolleges werk en vrije tijd nog meer met elkaar verweven zullen raken. **Compensatie voor de avonduren overdag is lang niet altijd eenvoudig te regelen, vanwege allerlei verplichtingen overdag.** In mijn ogen zal dit de werkdruk van docenten, maar ook van studenten, dus zeker niet ten goede komen. De vraag is dan ook waar je de grens legt. Gaan we straks ook colleges geven in het weekend?'

Iris de Winter

Promovendus bij de Resource Ecology Group

'Ik snap dat het groeiend aantal studenten leidt tot een tekort aan onderwijszalen en persoonlijk vind ik het invoeren van een beperkt aantal avondcolleges een goede oplossing. Voor mij als promovendus betekent dit dat ik ingezet kan worden bij vakken die in de avond vallen, iets wat voor mij persoonlijk geen probleem is. **Ik vind het juist wel fijn om overdag een paar uur vrij te hebben, helemaal als de dagen**

's winters kort zijn. Wel moet erop gelet worden dat het totaal aantal contacturen op een dag met avondcolleges niet te hoog wordt, zodat studenten de stof wel kunnen blijven opnemen. Er zal dus zeker ook gekeken moeten worden naar alternatieven voor avondcolleges, zoals beter roosteren, het inzetten van andere gebouwen en het spreiden van pauzes. Ook zou men ervoor kunnen kiezen geen verplichte colleges in de avonden te roosteren en de colleges op te nemen zodat studenten met andere verplichtingen die op een ander moment terug kunnen terugzien'.

Jaspen van Ruijven

Universitair docent bij Plantenecologie en natuurbeheer

'Als tijdelijke oplossing vind ik de avondcolleges niet erg. Er is nu een tekort aan onderwijsruimte. Overhaast bijbouwen en er over een paar jaar achter komen dat er leegstand is, lijkt me ook geen optie. De avondcolleges moeten echter niet structureel worden ingevoerd, daarvoor brengen ze te veel problemen voor studenten en medewerkers met zich mee. **Als docent werk je ook 's avonds wel, maar dat is flexibel en je eigen keuze. Het is anders om 's avonds aan een rooster vast te zitten.** Je moet opletten wat je van docenten vraagt. Avondcolleges geven weer een extra plicht. Met het vak Ecological aspects of bio-interactions hebben we ons ingeschreven voor de pilot, omdat we zelf willen onderzoeken hoe de avondcolleges bevalen. We kunnen dan ook kijken naar de opkomst bij de colleges. Zo kunnen we in de discussie goede argumenten gebruiken.'

Annemarie de Vries

Locatiemanager Orion

'Ik vind de pilot met avondcolleges een goede zaak. **Ik zie dat er 's avonds veel leegstand is in de gebouwen, dus het is goed als er meer gebruik van wordt gemaakt.** Daarnaast geeft het ook kansen voor het personeel, want

sommige mensen zullen misschien juist 's avonds werken beter met hun gezin kunnen combineren. We zullen het personeel wat moeten uitbreiden, dat biedt ook weer kansen. Orion zal in de pilot op maandagavonden worden gebruikt om in de behoefte aan grote collegezalen te voorzien. Op die dag zal het gebouw dus langer open zijn dan normaal, namelijk tot 21 uur. Ik denk wel dat het goed is om het als pilot te doen, zodat daarna geëvalueerd kan worden. Ik kan namelijk wel begrijpen dat studenten en docenten bezwaren hebben.'

Lieke Melsen

Promovendus bij Hydrologie en kwantitatief waterbeheer

'Ik weet er eigenlijk weinig vanaf. Als PHD'er sta je overal net buiten en ik doe zelf geen vak dat meedoet aan de pilot. Zelf zou ik het niet erg vinden om een periode bijvoorbeeld één

avond in de week practicum te moeten geven. Nu werk ik

ook wel eens 's avonds of ben ik weg met excursies. Het moet wel binnen de perken blijven: meer avonden of voor een langere tijd zou ik wel minder fijn vinden. **Ik vraag me wel af of het voor docenten een goed idee is. Die hebben vaak een gezin en zijn minder flexibel.** Ook vraag ik me af of studenten dan wel genoeg geconcentreerd zijn.'

Peter de Jong

Universitair docent bij Entomologie

'Ik zou het niet fijn vinden om structureel en regelmatig 's avonds onderwijs te moeten geven. In de avond

zijn er andere activiteiten die overdag niet kunnen. In mijn geval is dat vooral het familielevens met twee

jonge kinderen. Ik denk dat de meeste medewerkers er minder moeite mee hebben als de avondcolleges in zo'n frequentie zijn zodat er goed omheen valt te plannen. Nu ben ik namelijk 's avonds ook wel eens bezig met werk. Het wordt echter bezwaarlijk als de avondcolleges meer regel dan uitzondering worden. Ik denk overigens niet dat de pilot de beste manier is om te onderzoeken of de avondcolleges een goede optie zijn. Ik denk dat een goede, uitgebreide en genuanceerde enquête meer en waardevollere informatie zou opleveren. Voor mij is de frequentie en intensiteit van avondonderwijs belangrijk. Het is maar de vraag hoe representatief de pilot in dit opzicht is.' ③

NIEUW BLIK

Een overjarige tweedehandse rammelbak. Dat is wat je verwacht bij een student, áls die al een auto heeft. Toch staat er op de parkeerplaatsen van Idealis-complexen in Wageningen opvallend veel nieuw blik te glimmen. Van wie zijn die fraaie auto's en waar doen ze het van?

tekst Carina Nieuwenweg foto Sven Menschel en Remo Wormmeester

DOMINIQUE MEIJER

Bachelorstudent Biotechnologie
Toyota Prius, bouwjaar 2012

'Mijn ouders reizen veel en zijn niet vaak in Nederland. Omdat mijn beide oma's ver van ons af wonen, wilden mijn ouders graag dat iemand snel bij ze kan zijn als er iets aan de hand is. Daarom delen ik en mijn

zusje een auto. Maar omdat mijn zusje in het centrum van Utrecht woont, staat de Prius bijna altijd bij mij. Mijn ouders hebben de auto betaald en ik betaal zelf de verzekering, belasting en brandstof. Dat vind ik ook wel fijn; doordat ik de brandstof zelf betaal, kies ik veel bewuster wanneer ik de auto pak. Naar de uni pak ik bijvoorbeeld altijd de fiets, terwijl ik andere studenten ken die wel gewoon met de auto gaan.

Ik had eerst een Toyota Aygo, maar er kwam een gunstige deal voorbij waarbij we weinig hoefden bij te betalen als we de Aygo inruilden. De Prius is erg zuinig en valt in de laagste belastingcategorie. Bovendien vonden mijn ouders het een fijn idee, omdat de Prius een stuk veiliger is.

Ik vind het echt een fijne auto. Doordat hij een ruime kofferbak heeft, wordt-ie ook wel vaak door vrienden geleend. Toch moeten sommige mensen ook wel een beetje lachen dat ik in een Prius rondrijd: hij heeft de reputatie van een burgerlijke opa-auto. En dat terwijl ik al twee keer een waarschuwing heb gehad voor agressief rijgedrag.'

NICOLE JANSSEN

Heeft net haar masterdiploma Biology gehaald
Nissan Pixo, bouwjaar 2010

‘Ik kom uit Limburg en heb mijn bachelor gedaan in Hasselt in België. Mijn ouders hebben toen een auto voor me gekocht, omdat ik iedere dag op en neer moest rijden. Dat was simpelweg niet te doen met het ov. Het werd een nieuwe Nissan Pixo – nieuw omdat een auto met service en garantie erbij een betere deal was. Na mijn bachelor begon ik met de master Biology in Wageningen. We hebben even gedacht over het verkopen van de auto, maar dat leverde relatief weinig op.

Mijn ouders betaalden de wegenbelasting en de verzekering en ik de brandstof. Dat kon ik gewoon van mijn stufi betalen, aangezien ik vaak carpoolde en dan de brandstofkosten kon delen. Voor alle kortere afstanden pak ik gewoon de fiets. Bij elkaar was ik ongeveer 50 euro aan brandstof kwijt per maand. Ondertussen hebben mijn vriend en ik de auto overgekocht van mijn ouders. Ik ben erg blij met de Pixo. Hij rijdt heel zuinig en ik heb er nog geen pech mee gehad. Alleen een lekke band door een schroef en een kras op de spiegel. Daar baalde ik wel van, want ik ben zuinig op mijn auto. Als ik ergens moet parkeren, ga ik het liefst naast een dure, nieuwe auto staan. Dan is de kans op een deuk kleiner.’

CARIANNE ZEGERS

Bachelorstudent Bedrijfs- en Consumentenwetenschappen
Ford Fiësta, bouwjaar 2013

‘Mijn ouders hebben in eerste instantie de Ford Fiësta gekocht als bedrijfsauto. Ik reed er toen ook al best vaak zelf in, bijvoorbeeld om van thuisthuis in Elst naar Wageningen te rijden. Ik heb hem overgekocht toen ik tijdens mijn bachelor een fulltime baan aangeboden kreeg. Als bijbaantje werkte ik bij een detacheringsbureau, maar later kreeg ik een vast contract aangeboden als projectmanager. Ontzettend gaaf natuurlijk, om van je bijbaan in een vast contract te rollen. Maar binnen het bedrijf was er geen auto beschikbaar voor een juniorpositie, terwijl ik wel vervoer nodig had om naar klanten en medewerkers te reizen. Met het ov kan je niet op elke plek komen en het is lastig om dat op een efficiënte manier te plannen. Met mijn bachelor ben ik bijna klaar. Ik hoef nog één verslag in te leveren en dan zijn alle punten binnen. Sommige studenten kijken wel raar op dat ik een auto heb, maar ik heb nooit vervelende reacties gehad. Het komt vaak ook goed van pas; als we uitgaan ben ik meestal de Bob.

Toen ik na een halfjaar weer voor het eerst met het ov ging om met mijn zusje naar een concert in Amsterdam te gaan, hadden we meteen drie uur vertraging. Toen bedacht ik wel hoe fijn het is om een auto tot je beschikking te hebben.’

BIODIVERSITEIT

Vrede in Colombia is goed voor de biodiversiteit op de planeet. Wetenschappers verwachten de ontdekking van ontelbare nieuwe soorten. De jungle van Colombia wordt gezien als een van de soortenrijkste plekken op de wereld, maar door de burgeroorlog heeft het onderzoek een halve eeuw stilgelegen. Er staan al 22 door de regering georganiseerde wetenschappelijke expedities op de rol. Eerst nog even vrede sluiten.

MULTIMEDIAAL

Tv-kijken en tegelijk met je telefoon spelen, is slecht voor je schoolcijfers. Blijkt uit studie van de universiteit van Toronto. Media-multitaskers hebben een slechter werkgeheugen en zijn impulsiever. De onderzoekers houden wel een slag om de arm. Het mediagedrag kan ook het gevolg zijn van een slechter werkgeheugen en impulsiviteit. Kip en ei dus.

GELUK (1)

Drinken maakt ons gelukkiger. Dat blijkt uit Mappiness, de Engelse voorloper van de HappyHier app van Alterra. Via de app laten mensen weten hoe gelukkig ze zijn, wat ze doen en met wie ze dat doen. Als mensen drinken, scoren ze qua geluk gemiddeld tien punten hoger op een schaal van een tot honderd, ontdekten wetenschappers van de London School of Economics. Maar is dat ook niet kip en ei?

GELUK (2)

Oftewel, gaan we misschien drinken als we ons gelukkig voelen? De onderzoekers denken van niet. Gecorrigeerd voor de activiteiten die mensen doen en het gezelschap waarin ze verkeren, blijkt alcohol nog steeds significant gelukkiger te maken. Het effect is wel groter als we drinken bij vervelende activiteiten dan bij plezierige bezigheden. Hier past wel een waarschuwing van de wetenschappers: het effect is niet lineair. Oftewel: geniet, maar drink met mate.

De kandidaten wachten gespannen totdat onderwijsdirecteur Tiny van Boekel de uitslag bekendmaakt.

Zetel erbij voor VeSte

Studentenpartij VeSte heeft bij de studentenraadsverkiezing een zetel afgesnoept van CSF. S&I bleef stabiel. Onderwijsdirecteur Tiny van Boekel maakte de uitslag maandag tijdens de lunch bekend in Forum.

In de studentenraad van komend academisch jaar krijgt VeSte acht zetels, Sustainability & Internationalization (S&I) drie en de Christelijke Studentenfractie (CSF) een. De opkomst was met 39,6 procent hoger dan de 35 procent van de afgelopen twee jaar.

Karlijn Hendriks, lijsttrekker van VeSte, is 'erg blij' met het resultaat. 'We hebben er alles aan gedaan en ontzettend hard gewerkt. We hebben onszelf tijdens de campagne de hele dag door, van 7 tot 9 uur gepromoot.' Als voornaamste oorzaak voor de hogere opkomst ziet Hendriks de toegenomen zichtbaarheid van de campagne; vooral in Forum waren de studentenpartijen afgelopen week prominent aanwezig.

Voor CSF is de uitslag een teleurstelling. 'Dit is een klap', zegt Wiard Ligterink, raadslid voor CSF in de huidige studentenraad.

'Eén zetel, daar word je niet vrolijk van.' Hij vermoedt dat een christelijke partij als CSF een stabiele en trouwe achterban heeft, maar daarbuiten weinig studenten aanspreekt. Door de groeiende studentenpopulatie en hogere opkomst is deze 'natuurlijke' achterban dit jaar goed voor minder zetels.

Bij de derde studentenpartij S&I heersen gemengde gevoelens. 'Ik ben blij dat we onze drie zetels hebben behouden', zegt lijsttrekker Wei Xiong. 'Maar we hebben grotere ambities. Bovendien zouden meer zetels ons helpen meer

invloed uit te oefenen op het universiteitsbeleid.'

Antonella van Osnabrugge van VeSte wist als enige lager geplaatste kandidaat op eigen kracht een zetel te veroveren. De studente die lid is van gezelligheidsvereniging Ceres en roeivereniging Argo en afgelopen jaar bestuurslid was van studievereniging Nitocra, kreeg 468 voorkeursstemmen. Overigens was zij ook zonder deze stemmen in de raad gekomen, omdat één van de hoger geplaatste kandidaten zich kort voor de verkiezingen terugtrok. **RR**

Blijdschap bij de kandidaten van Veste.

‘Leenstelsel zelf is niet het probleem’

Geef goede informatie over studieleningen en jongeren zullen niet bang zijn om te gaan studeren, zegt Mary Tupan-Wenno van expertisecentrum Echo. Ook niet als ze uit een arm gezin komen.

Dit studiejaar gingen er minder Nederlandse jongeren studeren. Vooral studenten zonder hoogopgeleide ouders bleven weg. Sommigen wijten dat aan het afschaffen van de basisbeurs, maar Tupan-Wenno denkt er anders over. ‘Wat studenten echt tegenhoudt, is het gebrek aan informatie over het leenstelsel’, zegt ze tegen het Rotterdamse universiteitsblad Erasmus Magazine. ‘In Nederland worden vooral de nadelen van lenen benadrukt, terwijl je het moet hebben over de mogelijkheden die een studie biedt.’ **HOP**

Studenten mogen campus vergroenen

Green Office Wageningen wil studenten tijdens hun studie de kans geven de campus te verduurzamen. Met Green Match wil de organisatie studenten koppelen aan ‘groene’ projecten op de campus.

Het eerste project richt zich op het koelsysteem in Zodiac, vertelt Milan Cevik, coördinator educatie van Green Office. Dat kost nu erg veel energie. Studenten worden uitgedaagd om een duurzamer alternatief te bedenken. Gezocht wordt naar studenten die hier hun stage of thesis aan willen wijden.

Ideeën voor projecten moeten komen van bijvoorbeeld studenten die een manier weten om de campus te verbeteren, of van het Facilitair bedrijf. Opdrachten kunnen ook van externe opdrachtgevers komen. Zolang het project bijdraagt aan de duurzaamheid van de universiteit en past het in het plaatje van Green Match, verspreiden zij de projecten onder leerstoelgroepen en studenten.

Het doel is om projecten te leveren voor theses, stages, ACT (Academic Consultancy Training) en andere vakken die ‘echte’ projecten kunnen gebruiken in het onderwijs.

Cevik: ‘Zo betrekken we studenten bij de campus en kunnen ze ook echt invloed uitoefenen op hoe de campus eruit ziet.’ **IK**

AFLEVERING 72 MORTIERSTRAAT 14B <<

Wat voorafging: Bianca wil ondanks haar koudwatervrees naar het buitenland. De zoen met huisgenoot Filippo compliceert deze beslissing verder.

Praten

Toen ze begon te praten, voelde Bianca onmiddellijk dat ze het niet droog ging houden. ‘Waarom ben ik zo’n angstaas?’, vroeg ze snikend. Ze zat bij Ellen op de Ikea-bank naast twee koppen koud geworden thee. Afgelopen jaren was de helft van haar bekenden uitgezworven over de wereld: vrijwilligerswerk doen, wroeten in termietenheuvels, kutvogeltjes tellen op fucking Borneo. Allemaal zonder angst en twijfels. Waarom zat zij al te grienen na het versturen van een sollicitatiebrief?

‘Denk je dat ik al mijn huilbuien op mijn blog zette?’, kaatste Ellen terug. ‘We houden ons allemaal groot in het buitenland. Je hoort alleen de Facebook-versie.’ ‘Maar ik ben nog niet eens weg en ben al in paniek.’ ‘Lieve schat, als het niet spannend was, waarom zou je dan überhaupt gaan?’

Bianca bedaarde. Over Filippo had ze helemaal niet verteld. De zoen. Het maakte het allemaal nog ingewikkelder. Wat zou het betekenen om nu een paar maanden weg te gaan? Of om juist te blijven? Ze had Filippo nog niet alleen getroffen en op de app hield ze de boot af. ‘We moeten snel écht praten’, was het mantra. Tijdwinst; ze had geen idee wat ze wilde zeggen. ‘Je moet deze gedachtegang loslaten’, zei Ellen. ‘Het is nog niet eens zeker dat je gaat. En zodra je mag, moet je nog een kamer regelen, een vlucht. Als dat klaar is, heb je mijn toestemming als een kip zonder kop in paniek te raken.’ Bianca lachte onwillekeurig. ‘Oké, en nu wil ik de laatste KSV-roddels horen’, zei Ellen resoluut. Ze maakten verse thee en Bianca voelde zich lichter worden.

Toen ze even later op haar fiets stapte, trilde haar telefoon. Een miltje. Van het project waar ze had gesolliciteerd. Zonder het te openen, stapte ze op de fiets. Maar twee straten verder stapte ze alweer af om toch, klungelend met haar telefoon, het miltje te openen. Scannend kwam ze het woord *accepted* tegen. Enigszins beduusd fietste ze weer verder. Ik hoef in ieder geval niet te huilen, dacht ze smalend. Het fiets-tochtje van tien minuten kalmeerde haar en tot Bianca’s eigen verbazing was de beslissing helder. Natuurlijk zou ze gaan. Nu alleen nog even praten.

ILLUSTRATIES: KIM PETERSE

Resource volgt de belevenissen in de Mortierstraat 14B

>> FEESTEN

De beste feesten volgens Wageningen Uitgaans Promotie. Voor alle feesten, check www.wageningenup.nl.

WAGENINGENUP

DLV NJI-SRI - SEMURICA

Donderdag 2 juni van 22:00 tot 04:00

Feesten bij Nji-Sri zijn altijd uitbundig en tot diep in de nacht, maar als ze Amerikaans gaan feesten, moet het helemaal een grootse avond worden. Drink je bier uit een *red cup* of sla lekker wat *jagerbombs* achterover. Deuren open: 22.00 - 2.00 uur, ID en studentenkaart verplicht.

THE SPOT - OPEN MIC

Woensdag 8 juni van 18:00 tot 22:00

De laatste Open Mic van dit seizoen. Tot nu toe waren alle edities nog een succes, dus ook deze avond verwachten we weer een diversiteit aan optredens en genoeg publiek. Bij mooi weer zal

het evenement buiten plaatsvinden, inclusief BBQ. Inschrijven voor een optreden kan nog t/m vrijdag 3 juni via thespot@wur.nl.

ICA WAGENINGEN - SQUAD 105: TROPICAL CLUB NIGHT

Vrijdag 10 juni van 22:00 tot 05:00

Normaal gesproken zouden we feestjes bij de International Club niet extra promoten. Maar deze vrijdag heeft het jonge duo Squad 105 het op zich genomen er een avond van te maken die we niet snel zullen vergeten. Dat hopen we in ieder geval. Wij zijn heel benieuwd of dit duo de IC een beetje kan pimpen. Entree 2 euro voor niet-leden (leden gratis), deuren dicht om 2:00 uur. **8**

>> HET ECHTE WERK

‘DE STERKE HIËRARCHIE VERBAASDE ME’

Wie? Marie Wesselink, masterstudent Earth and environment

Wat? Onderzoek naar bodem-plantrelaties op bananenplantages

Waar? Guapiles, Costa Rica

‘Mijn thesisonderzoek had te maken met *food traceability*. Het uiteindelijke doel is om aan de hand van chemische eigenschappen van de plant te kunnen zeggen waar die vandaan komt. Ik heb monsters van de bodem en de planten genomen, geanalyseerd en met elkaar vergeleken. Ik kan concluderen dat planten uit verschillende bodemgebieden significant van elkaar verschillen.

Wat me opviel in Guapiles is dat er duidelijk sociale rangen waren. Het onderzoek waarin ik meedraaide, werd geleid door een PhD'er die allemaal mensen onder zich had die het echte werk deden. Het verbaasde me hoe sterk de hiërarchie was, ook in het sociale leven. En mijn plek daarin verbaasde me ook. Als blanke vrouw sta je zo'n beetje overal boven en doen de mannen alles voor je. Zo mocht ik altijd voor in de auto en had ik meteen twee paraplu's boven mijn hoofd als het regende. Dit was eerst wel grappig, maar werd later vervelend. Ik heb echt af moeten dwingen dat ik zelf ook monsters mocht nemen.

Wat me tegenviel was dat iedereen alleen maar Spaans sprak. Ik was daarvoor gewaarschuwd, maar dacht dat het met Engels zou lukken. Nou, niet dus. In het begin was dat wel eenzaam, want ik kon geen sociale gesprekken voeren. Toen ik een dag in het lab stond met iemand die Engels sprak, kon ik mijn hart ophalen. Ik heb nooit geweten hoe fijn het is om een hele dag over niks te kunnen praten.

Gelukkig pakte ik het Spaans snel op en heb ik contacten kunnen leg-

gen. Ik werd vaak door collega's uitgenodigd voor etentjes en heb daar door echt de cultuur meegekregen. Ik ben heel blij dat ik alleen ben gegaan. Van tevoren werd ik daar om uitgelachen, maar anders had ik die contacten niet gelegd. Ik zou het ook zo weer doen, alleen dan wel met taalcursus.' **6 Lvk**

FOTO: MARCUS BLEASDALE FOR HUMAN RIGHTS WATCH

MEANWHILE IN... <<

Ondertussen in... Indonesië

In het nieuws: Uit een rapport van Human Rights Watch blijkt dat duizenden kinderen in Indonesië onder gevaarlijke omstandigheden op tabaksplantages werken. De organisatie roept de regering op tot strengere handhaving.

Commentaar van Riana Wulandari, masterstudent Food safety

'Het probleem met kinderarbeid bij tabaksplantages en grote fabrikanten zoals Nike is juist aan het afnemen. De overheid neemt steeds strengere maatregelen en biedt in sommige regio's gratis onderwijs aan via nationale scholen. Maar ook dankzij ngo's die scholen bouwen en bedrijven aangeven die de regels overtreden, is kinderarbeid aan het afnemen. De maatregelen hebben ervoor gezorgd dat in de afgelopen acht jaar zo'n 63 duizend kinderen niet langer werken, maar naar school gaan.

Veel kinderen werken om de ouders financieel te ondersteunen. De overheid geeft fondsen en subsidies aan die families, zodat de kinderen naar school kunnen. Wat nog wel een probleem is, is de afstand. Hoewel er gratis scholen zijn, heeft niet iedereen er fysiek toegang toe. Organisaties proberen dan docenten naar afgelegen gebieden te sturen. De Indonesische overheid wordt dus juist steeds strenger, maar ik denk dat internationale media zich dat niet realiseren, omdat berichtgeving hierover niet in het Engels is.

Wat in Indonesië als een veel groter probleem wordt gezien, zijn de kinderen in grote steden die op straat moeten bedelen of soms zelfs in de prostitutie werken. Zij vallen dan onder een "bedelcoördinator". Grote bedrijven kun je makkelijker controleren. Dat is met kinderen op straat moeilijker. Ik kom zelf uit Jakarta, waar ik veel kinderen op straat zie. Arme mensen trekken naar de stad in de hoop op beter werk, maar komen vaak bedrogen uit. Ook op de campus van de universiteit waar ik studeerde, kwam ik kinderen tegen. Daar verkochten ze tissues, toiletpapier en kranten. Het positieve was dan weer wel dat we de kinderen op de campus Engels en wiskunde leerden. Dat was onze voorwaarde, als ze wilden dat we hun spullen gingen kopen.' **© CN**

Idealis moves to Nexus!

A location close to our focusgroup.

From June 14, Idealis is located on the Campus. Our office hours are also adjusted.

Look at idealis.nl for the new contact information

Selfservice

Doe vanaf nu je meldingen digitaal

Servicedesk Facilities

- Snel en eenvoudig een melding doen
- Meldingen worden direct opgepakt
- De status en voortgang van je eigen melding volgen

www.intranet.wur.nl/selfservice

WAGENINGEN UR
For quality of life

in memoriam

Henk Vroon

Vorige week is Henk Vroon (54), veldbodemkundige bij Alterra, overleden. Henk kwam in 1987 in dienst van Stiboka, later Alterra. Hij was een bevoegen veldbodemkundige en agrohydroloog die zich door niemand liet wijsmaken. Opdrachtgevers die meenden te weten wat er in een rapport moest komen, hadden pech als hij vond dat de waarheid daarmee geweld zou worden aangedaan.

Hij stond aan de basis van vele rapporten, zijn gebiedskennis was enorm en hij kon het landschap lezen als geen ander. Zijn bodemkundige beschrijvingen waren zeer gedetailleerd, hij wist precies welke eigenschappen problemen zouden opleveren bij bepaalde ingrepen. Zijn enthousiasme en kennis voor het vak maakten hem bovendien een bevoegen verteller met overtuigingskracht.

Als Henk – met zijn tas over de schouder – de afdeling op kwam stormen, dan wist je dat hij er was. Druk telefonierend, soms met een bulderende lach, regelde hij zijn zaken met opdrachtgevers. Zijn stemgeluid was legendarisch. Na zo'n telefoongesprek wist je wel hoe het project ervoor stond. Hij had uitstekende contacten in zijn werkregio's. Zo kon het gebeuren dat een groep boeren weigerde bij een vergadering te zijn als Henk er niet was. Ze droegen hem op handen: niet omdat ze altijd gelijk van hem kregen, maar omdat hij altijd vertelde waar het op stond.

Het team Bodem, water en landgebruik is ontgaan over het overlijden van Henk. Het wordt stil in het team. Wij zullen zijn deskundigheid en de wervelwind die hij was, missen. We wensen Monique, Marianne en Renate heel veel sterkte.

Team Bodem, water en landgebruik, Alterra

mededelingen

Neus voor geld?

Heb jij een goed reukvermogen en wil je makkelijk geld verdienen (€9 netto per uur)? Buro Blauw te Wageningen zoekt mensen voor haar geurpanel. Info of afspraak maken via: geurlab@buroblauw.nl, 0317 466699.

Dagelijkse Walk-in counselling

Voor dringende en/of korte vragen op psychologisch of sociaal gebied kun je laagdrempelig je verhaal doen bij een studentenpsycholoog of -decaan via 'peer support' door getrainde studenten of medewerkers. Je krijgt tips en advies over waar je het beste terecht kunt met je hulpvraag. Openingstijden: elke middagpauze 12.30-13.30 of 's avonds van maandag t/m donderdag om 17.30-19.00. Locatie: Forum, kamer 011 (de gang in, rechts naast de Student Desk).

Volleyballen? Kom bij Invicta

Invicta is een actieve volleybalvereniging in Wageningen. We spelen met drie heren- en drie damesteams op verschillende niveaus in de Nevobo-competitie en hebben een enthousiaste gemixte recreantengroep. Daarnaast organiseren we diverse activiteiten zoals feesten, beachavonden,

mixtoernooien e.d. Er spelen veel oudstudenten en medewerkers van de WUR bij Invicta, maar iedere inwoner van Wageningen en omstreken is van harte welkom! Wil je een keer meetrappen: www.invicta-wageningen.nl.

Oproep: Ideeën gezocht voor Duurzame Dinsdag

Duurzame Dinsdag zet zich al 18 jaar in voor een duurzame samenleving. Het samenwerkingsverband met vele partners biedt een podium aan innovatieve, creatieve ideeën op het gebied van energie, mobiliteit, techniek, voedsel, sociale interactie en natuur. Op de eerste dinsdag van september neemt staatssecretaris Dijksma de koffer met ideeën in ontvangst. Indieners van een idee maken kans op één van de zes prijzen. Deadline indiening: 15 juni via duurzamedinsdag.nl.

agenda

donderdag 2, vrijdag 3, vrijdag 10 en zaterdag 11 juni, 20.30

VOORSTELLING STICHTING LENS: ANTIGONE

Na 5 maanden repeteren, schaven aan het script en vormgeven brengt Lens *Antigone* op de planken. *Antigone* is een Griekse tragedie en gaat over eer: persoonlijke eer, familie-eer en eer van het volk. Wat is belangrijker? Hoe kan je kiezen? En wat zijn de gevolgen van zo'n keuze? Locatie: theater De Wilde Wereld, Burgtstraat 1, Wageningen.

WWW.STICHTINGLENS.NL

donderdag 3 juni t/m woensdag 15 juni

DRIE FILMS VOOR STUDENTEN

Sonita, een origineel portret van een

Afghaanse vluchteling in Iran, die zich met vurige rapteksten keert tegen tradities en politiek; *Land of Mine*, een intense drama-thriller over Duitse krijgsgevangenen die landmijnen langs de Deense kust onschadelijk moeten maken; *Land Grabbing*, een prachtige reis over neokolonialisme, langs graanvelden, EU-parlement, investeerders in Dubai en onteigende landgebruikers. Locatie: Wilhelmaweg 3A.

WWW.MOVIE-W.NL

zaterdag 4 juni, 22.00 – 4.00

BAOBAB LIVE – SINAS 'GLOBAL DANCE FLOOR MUSIC'

Popcultuur Wageningen & Baobab Music zijn terug met BaobabLive. Dit keer met de band Sinas, een Nederlandse band van drie jongens die elke soort muziek mixen naar hun eigen onmiskenbare sound. Hun muziek is een mix van muzikale culturen met een zeer dansbare vibe. Sinas staat bekend om hun explosieve optredens en fantastische arrangementen, dus wees voorbereid op een avond van booty shaking en goede vibes! Check het Facebook-evenement. Kaarten: €3,50/€5,- aan de deur. Locatie: Café Loburg, Molenstraat 6, Wageningen.

WWW.POPCULTUUR-WAGENINGEN.NL

dinsdag 7 juni, 17.00-22.00

WERELDLEZING 'VEERKRACHT, BUIGEN OF BARSTEN'

In verschillende wetenschapsgebieden is *resilience* (veerkracht) een belangrijk onderwerp. Veel van de onderliggende principes, zoals wiskundige en experimentele benaderingen, zijn universeel toepasbaar. Om het onderzoek aan *resilience* te ver-

TENNIS...

verrassing in ruil voor deze advertentie

...DAAGT JE UIT

OPEN TENNIS DAG

voor jong en oud
clinics, rackets, ballen

5 Juni 13-17u

NVLTB.nl Bornsesteeg 8

COLORS

WORLD FOOD

Receptie

Receptie na uw inauguratie of PHD-verdediging? Colors heeft all-in arrangementen vanaf € 6,00 per persoon in de aula of bij Colors. Kijk op de site voor alle mogelijkheden.

Colors World Food voor werelds eten in een kleurrijke omgeving!

Markt 15, 6701 CX, Wageningen

T: 0317-417463

E: info@colorsworldfood.nl

W: www.colorsworldfood.nl

CineMec Laan der Verenigde Naties 150
www.cinemec.nl / 0900 - 321 0 321

FILM	FILM	FILM EVENT
v.a. 2 juni	v.a. 9 juni	wo 8 juni
Warcraft: The Beginning 3D	Now You See Me 2	Ladies Night: Me Before You
DONDERDAGAVOND €3 STUDENTENKORTING		

diepen en uit te breiden, werken we aan nieuwe interdisciplinaire toepassingsgebieden. Sprekers: Rik Leemans, Milieusysteemanalyse; Albert Barneveld, MPM, Afd. Kennis- en Innovatiemanagement Rijkswaterstaat; Michiel Koetsier, integraal beleidsstrategen provincie Gelderland. Locatie: Hotel De Wageningse Berg. Toegang gratis.

WWW.KLV.NL

woensdag 8 juni, 12.30-13.30 LEZING IMPULS: HOW DO ANIMALS FLY?

Aerospace engineer Florian Muijres (Experimental zoology group) presents his research on the aerodynamics and manoeuvre dynamics of all extant groups of flying animals: birds, bats and insects. Animals make use of special flight techniques which enable them to manoeuvre much better than airplanes, helicopters and even drones. We could make use of this insight and develop more efficient and manoeuvrable bio-inspired drones. Venue: Impulse, Stippeneng 2 Wageningen.

WWW.WAGENINGENUR.NL/IMPULSE

donderdag 9 juni, 12.30-13.20 LUNCH WORKSHOP WWL/ WAGENINGEN UR LIBRARY 'CITING AND REFERENCING'

To avoid plagiarism in academic writing, it is essential to cite and reference the sources you used. But what sources exactly, where to put an in-text citation, and how to make a reference list? These questions will be addressed, together with different citation styles and how tools like End-Note can save you countless hours of formatting reference lists. Venue:

TE KOOP

€ 209.000

Tarthorst 194, Wageningen

Licht hoekhuis, 5 min van Campus,
3 slaapkamers, grote zolder.

 06-446 569 62

CO408 Forum, info.wageningenwri-
tingLab@wur.nl.

donderdag 9 t/m zondag 12 juni, 20.30

WAGENINGSE STUDENTEN SPELEN ARTHUR UI

De W.S.T.V. speelt de voorstelling *Arthur Ui of zijn weerstaanbare opkomst*. Het laat zien hoe één man het volk om zijn vinger weet te winden met leugens en bedrog. Het stuk toont de vreemde weg van angst, liefde en waanzin, die een man aflegt naar de top. Locatie: Arboretum Belmonte. Reserveren via: www.wstv.nl

zondag 12 juni, 16.30 – 19.00 JAZZJAMSESSIE IN CAFÉ DE ZAAIER

Elke tweede zondag van de maand organiseert Laurens Ganzeveld een jamsessie. Iedereen is welkom, zowel ervaren als beginnende muzikanten, maar je kunt ook als toehoorder komen. We spelen jazzstandards, funk, bossa en improvisaties. Er wordt gezorgd voor toetsen, bas(gitaar), drums en een kleine ge-

luidsinstallatie voor zang en voor evt. andere instrumenten die versterking nodig hebben.

WWW.JAZZINWAGENINGEN.NL

Thursday, 23 June, 14:00-16:30 PRESENTATION: THE IMPACT OF COMPUTERS IN BOLIVIAN EDUCATION

The Ayni Bolivia-Nederland foundation and the ECS chair group present the results of the evaluation of the Chaski program facilitating the introduction of computers and internet in Bolivian public schools. After an introduction by the Bolivian Ambassador his Excellency Eduardo Rodriguez Veltzé, the presentation reflects on the situation and history of Bolivian education as well as the impact of the program and recommendations emerging from it. Venue: Forum C521. Free admission but please register through www.ayni.nl.

Deadline indienen: één week voor
verschijningsdatum (max. 75
woorden). Mail: resource@wur.nl

Vacancy student member Board OWI (Education Institute), from 1 July onwards.

The Education Institute (OWI, Onderwijs Instituut) is a governmental body within Wageningen University (WU) that deals with the education within the university. The OWI manages the BSc and MSc study programmes and deals with topics like:

- Programmes and budgets, courses, schedules
- Quality assurance
- Study advising

The OWI board consists of consists of 8 members: 4 professors and 4 students. From July 1, 2016 a student place in the OWI board from the Domain Technology and Nutrition (BAT/MAB, BBT/MBT/MBF, BLT/MFT, MFQ/MFS, BML/MML, BVG/MNH) is vacant.

Being a student member of the OWI board implies that you:

- Work on a varied range of subjects related to the WU education system like new study programmes, increasing student numbers, quality and internationalisation.
- Represent students from Wageningen University in a high governmental body of the WU.
- Have the opportunity to take an exhaustive look at the management of your university.
- Will enrich your resume with education management experience.

Activities of the OWI board require approximately one day a week (meetings are on every 2nd and 4th Wednesdays from 9-12). Appointment is for 1 year, 2 re-appointment are possible. Compensation: three months of FOS per annum.

What do we expect from you?

- You have a passion for education and with idea's to develop it.
- You have a proactive and critical attitude.
- You are a student in the domain Technology (BAT/MAB, BBT/MBT/MBF, BLT/MFT, MFQ/MFS, BML/MML, BVG/MNH)

The OWI board likes to be representative for the WU population. Preference is thus given to international female candidates, especially (ex)-student members of PC's and/or the Student Council.

Procedure

Are you interested? Send your CV and motivation letter, in English or Dutch, before June 10, to petra.naber@wur.nl with CC to marlene.janssen@wur.nl. The selection procedure will take place between the June 10 and June 24. If you want more information about the OWI board see www.owi.wur.nl or you can contact Petra or Marlene.

colofon

Resource is het magazine en de website voor studenten en medewerkers van Wageningen UR. Resource magazine verschijnt tweewekelijks op donderdag.

Redactieadres

Droevendaalsesteeg 4,
6708 PB Wageningen
(Atlas, gebouw 104, bode 31).
Postbus 409 6700 AK Wageningen.
Secretariaat: Thea Kuijpers,
resource@wur.nl, 0317 484020
Website: www.resource-online.nl.
ISSN 1389-7756

Redactie

- Edwin van Laar (hoofredacteur)
edwin.vanlaar@wur.nl, 0317 482997
- Lieke de Kwant (eindredacteur)
lieke.dekwant@wur.nl, 0317 485320
- Roelof Kleis (ecologie, sociale wetenschappen, economie)
roelof.kleis@wur.nl, 0317 481721
- Linda van der Nat (studenten, onderwijs)
linda.vandernat@wur.nl, 0317 481725
- Rob Ramaker (voeding, visserij)
rob.ramaker@wur.nl, 0317 481709
- Albert Sikkema (plant, dier, organisatie)
albert.sikkema@wur.nl, 0317 481724

Aan Resource werken mee

Guy Ackermans, Ton van den Born, Alexandra Branderhorst, Susie Day, Daniël Dreadson, Stijn van Gils, Clare McGregor, Hoger Onderwijs Persbureau, Milou van der Horst, Amy Jansen, Anja Janssen, Nicole Janssen, Liza van Kapel, Iris Keizer, Jan-Willem Kortlever, Kito, Hilde de Laat, Django Kaasschieter, Sven Menschel, Carina Nieuwenweg, Geneke Nijhof, Rik Nijland, Onnika van Oosterbosch, Derek Pan, Kim Peterse, Lucas du Pré, Simone Rijlaarsdam, Henk van Ruitenbeek, Kristina Simonaityte, Twan van der Slikke, Joris Tielens, Pascal Tieman, Kees van Veluw, Didi de Vries, Veronika Wehner, Clare Wilkinson, Rob de Winter, Remo Wormmeester

Vormgeving

Geert-Jan Bruins

Druk

Tuijtel, Hardinxveld-Giessendam

Abonnement

Een abonnement op het magazine kost €58 (buitenland €131,50) per academisch jaar. Opzeggen voor 1 augustus.

Advertenties

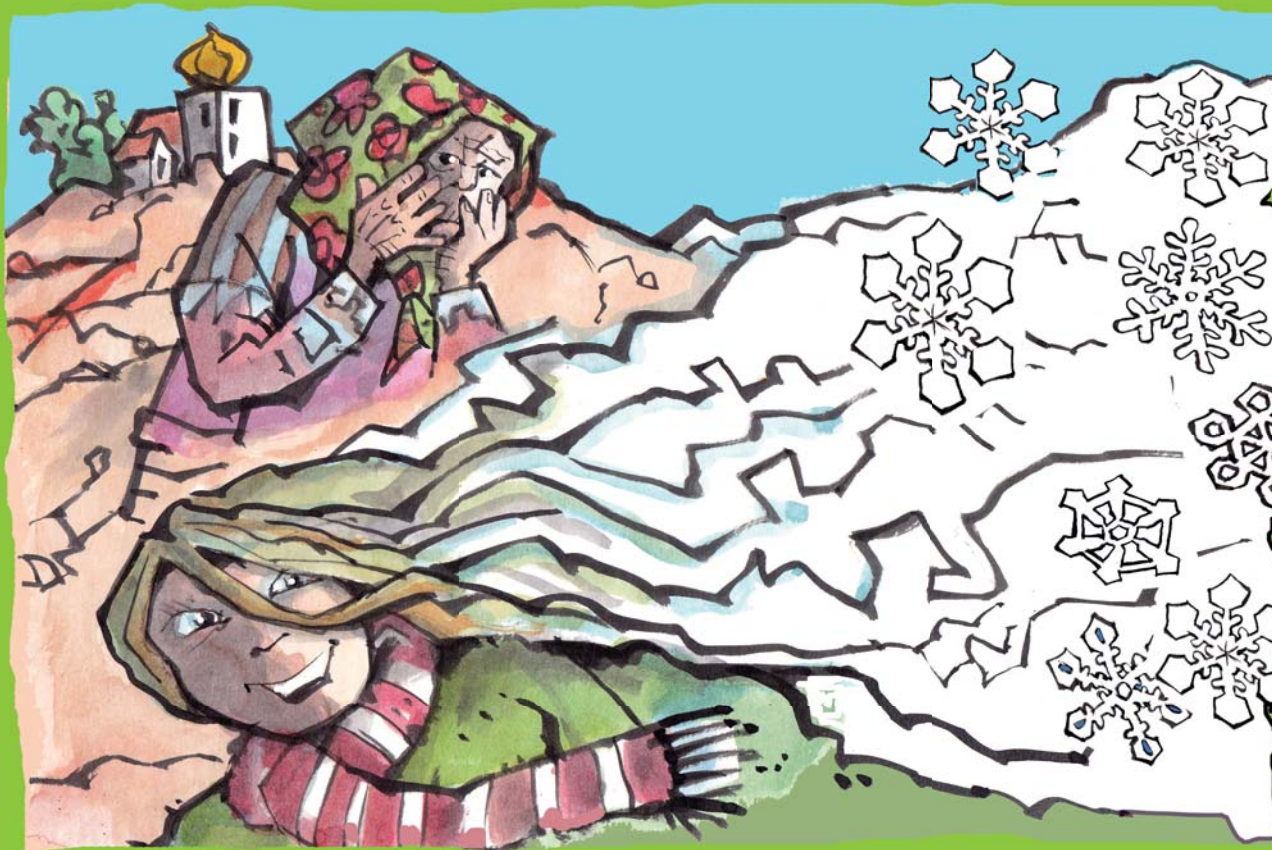
Extern: Bureau van Vliet, 023 5714745,
m.dewit@bureauvanvliet.com
Intern: Thea Kuijpers, resource@wur.nl,
0317 484020

Uitgever

Marc Lamers, Corporate Communications & Marketing Wageningen UR

>>TYPICAL DUTCH

ILLUSTRATIE: HENK VAN RUITENBEEK

Wet hair

The winter is over in Wageningen, and now we can all – occasionally – enjoy the beautiful sunlight. But last winter I noticed something which seemed very strange to me: most Dutch people don't dry their hair before they go outside, not even when it's very cold.

After swimming or showering, Dutch women just make a pony tail or a bun and don't even put on a hat when they go out. In my country, we always first dry our hair, stay inside for the next two hours and put on a hat or cap before we can go outside. This takes a lot of time. According to our ancestors, we do all this in order to prevent – I don't know – inflammation of the brain or a fever.

If you sit next to an open window with wet hair, the draught will kill you, we are taught. I asked a couple of Dutch girls if they are not scared of catching a cold or something, but they said no, and told me they think it is fun when their hair freezes sometimes.

I tried once to go outside while my hair was still wet – it was 15°C – and it felt okay. But if my grandmother had seen me, she would have panicked and called the doctor immediately. Maja Tisma, MSc student of Tourism, Leisure and Environment, from Croatia

Do you have a nice anecdote about your experience of going Dutch? Send it in! Describe an encounter with Dutch culture in detail and comment on it briefly. 300 words max. Send it to resource@wur.nl and earn twenty-five euro and Dutch candy.

[NL]

NATTE HAREN

Afgelopen winter zag Maja Tisma in Nederland een verschijnsel waar haar oma de kriebels van zou krijgen: meiden die met nat haar buiten lopen, zelfs als het vriest. Vrouwen in Kroatië leren dat ze na het badderen eerst uitgebreid moeten föhnen, nog twee uur moeten wachten en ten slotte een muts of pet op moeten zetten voor ze naar buiten gaan. Welk onheil ze hiermee precies voorkomen, is Maja niet helemaal duidelijk. Iets met hersenontsteking of koorts. Ofzo.